

Opmaak voor het implementatierapport van het Verdrag van Aarhus overeenkomstig beslissing IV/4 (ECE/MP.PP/2011/2/Add.1)

Het hierna volgende rapport is voorgelegd namens de Federale Overheid van het Koninkrijk België overeenkomstig beslissingen I/8, II/10 en IV/4.

Naam van de verantwoordelijke, belast met het voorleggen van het federale rapport:	Nils VANSTAPPEN
Handtekening:	
Datum:	

IMPLEMENTATIERAPPORT

Gelieve de volgende details over het ontstaan van dit rapport in te vullen

Entiteit	Federale overheid van het Koninkrijk België
Verantwoordelijke federale instelling	
Volledige naam van de instelling:	Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu – Directoraat-generaal Leefmilieu
Naam en titel van de verantwoordelijke:	Pierre KERKHOF, Directeur-generaal
Postadres:	Galileelaan 5/2 1210 BRUSSEL
Telefoon:	
Fax:	
E-mail:	

Contactpersoon met betrekking tot het federaal rapport (indien het om een andere persoon gaat):	
Volledige naam van de instelling:	Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu – Directoraat-Generaal Leefmilieu
Naam en titel van de verantwoordelijke:	Nils VANSTAPPEN
Postadres:	Galileelaan 5/2 1210 BRUSSEL
Telefoon:	+32 2 524.88.59
Fax:	
E-mail:	nils.vanstappen@health.fgov.be

I. Process by which the report has been prepared

Verschaf beknopte informatie over de voorbereidingsprocedure van dit rapport, alsook informatie over welke soorten overheidsdiensten geconsulteerd werden of bijgedragen hebben tot de voorbereiding, over hoe het publiek geraadpleegd werd en hoe rekening werd gehouden met de resultaten van de publieke raadpleging en over het materiaal dat gebruikt werd als basis voor de voorbereiding van het rapport.

Antwoord:

Het Verdrag betreffende de toegang tot informatie, inspraak bij de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden is op Belgisch vlak een "gemengd" verdrag. Dat wil zeggen dat de implementatie ervan afhangt van diverse autoriteiten. *In concreto* betreft het de federale overheid en drie gefedereerde entiteiten (Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Vlaams Gewest). Elke overheid heeft bijgevolg intern geantwoord op dit verslag voor wat onder haar bevoegdheid valt. Dat is de reden waarom het nationale rapport van België is samengesteld uit vier afzonderlijke rapporten.

Aangezien bepaalde bevoegdheden federaal blijven en bijgevolg door de federale overheid worden beheerd, kunnen de gewestelijke rapporten op bepaalde punten verwijzen naar het federale rapport (vooral wat het gerechtelijke aspect van de toegang tot de rechter betreft). Omgekeerd zijn bepaalde bevoegdheden uitsluitend gewestelijk. In dit geval maakt het federale rapport daar uitdrukkelijk melding van.

De coördinatie van het nationale rapport gebeurde in het kader van het Aarhus-netwerk dat deel uitmaakt van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (C.C.I.M.), dat op Belgisch vlak de inzake milieu bevoegde politieke en administratieve autoriteiten verenigt. Dit Aarhus-netwerk is belast met de voorbereiding en de follow-up van de internationale onderhandelingen die verbonden zijn aan het Verdrag van Aarhus.

Het Aarhus-netwerk heeft de voorbereiding en de nationale consultatie gecoördineerd strevend naar homogeniteit op Belgisch vlak.

De online consultatie vond plaats van 21 oktober tot en met 25 november 2024 via de websites van de verschillende overheden (www.health.belgium.be/www.milieu.belgie.be / www.consult-leefmilieu.be en www.belgium.be voor het federale niveau) en ook via de nationale portaalsite www.aarhus.be. De vier

gewestelijke milieufederaties (Bond Beter Leefmilieu, BRAL, Canopea en Inter-Environnement Bruxelles) werden rechtstreeks gecontacteerd om hun advies over het ontwerp van implementatierapport te vragen.

De federale overheid ontving drie opmerkingen van burgers en twee opmerkingen van verenigingen betreffende specifieke problemen met betrekking tot de toepassing van het Verdrag van Aarhus in de gemeente Ukkel (zie de samenvatting van de opmerkingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor meer details). De federale overheid ontving ook twee opmerkingen van individuele burgers, die een aantal problemen en mogelijke oplossingen aanhaalden die verband hielden met de drie pijlers van het Verdrag van Aarhus, maar, meer specifiek voor het federale niveau, verband hielden met de kwestie van toegang tot de rechter, met inbegrip van het verzekeren van voldoende financiering voor verenigingen om hen in staat te stellen op te treden voor de rechtbanken.

Daarnaast ontvingen de federale autoriteiten opmerkingen van twee koepels van niet-gouvernementele organisaties, Canopea en Inter-Environnement Bruxelles (IEB). Hun belangrijkste opmerkingen worden hieronder samengevat:

Algemene opmerkingen

- De twee verenigingen stellen vast dat de in 2019 ingevoerde regeling voor de financiering van koepels van milieuverenigingen niet altijd correct wordt toegepast, waardoor deze koepels moeilijkheden ondervinden om een stabiele financiering te verkrijgen.
- Canopea betreurt dat de aanbevelingen van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling onvoldoende in aanmerking worden genomen door de regering en de administratieve instanties.

Toegang tot de rechter

- Het IEB verwelkomt de nieuwe rechtspraak van de Raad van State die het recht van milieubeschermingsverenigingen erkent om gerechtelijke stappen te ondernemen tegen besluiten op basis van artikel 6, eerste lid, van het Verdrag van Aarhus. Het IEB merkt echter op dat het in het belang van de rechtszekerheid nuttig zou zijn om deze jurisprudentie op wetgevend niveau te codificeren.
- Zowel het IEB als Canopea betreuren de hoge kosten die gepaard gaan met het inleiden van gerechtelijke procedures, met name de advocaatkosten, die de toegang van burgers en verenigingen tot de rechter belemmeren.
- Het IEB betreurt ook de lange duur van procedures voor de Raad van State, die verschillende jaren kan duren. Deze lange duur maakt het vaak moeilijk om de uitkomst van projecten via gerechtelijke procedures te veranderen.

II. Particular circumstances relevant for understanding the report

Rapporteur over om het even welke bijzonderheden die relevant zijn om het rapport te begrijpen, bv. is er een federale en/of gedecentraliseerde besluitvormingsstructuur, hebben de bepalingen van het Verdrag een direct effect op de inwerkingtreding, of vormen financiële belemmeringen een opmerkelijke hindernis voor de implementatie (facultatief).

Antwoord:

Sinds 1993 is België grondwettelijk een federale staat, samengesteld uit 3 gewesten en 3 gemeenschappen. Dit federale mechanisme heeft gevolgen op het vlak van de milieubevoegdheden, aangezien de uitoefening ervan gedeeld wordt tussen de federale overheid en de drie gewesten. De drie gewesten zijn gefedereerde, afzonderlijke entiteiten die niet zijn ondergeschikt aan de federale overheid noch aan elkaar. De gewesten oefenen bevoegdheden uit die hen eigen zijn overeenkomstig de territoriale grondslag die hun geografische actieterrein afbakt.

De wet van 08/08/1980 tot hervorming der instellingen, zoals herhaaldelijk gewijzigd, preciseert deze verdeling van bevoegdheden. In België ressorteert de kern van het milieubeleid onder de bevoegdheid van de gewesten. Het betreft in het bijzonder het beleid inzake water, lucht, afvalstoffen, natuurbehoud, rationeel energiegebruik, ruimtelijke ordening, etc.

De federale overheid bezit op het vlak van milieubescherming enkele expliciet toegewezen bevoegdheden. Het gaat om:

- Import, export en doorvoer van niet-inheemse soorten
- Bescherming van de Noordzee
- Productnormen (de milieunormalisatie van de producten voordat ze op de markt worden gebracht)
- De bescherming tegen ioniserende stralingen, hierin begrepen het radioactief afval.

De Belgische federale overheid blijft overigens volledig bevoegd voor het gerechtelijke aspect van het gedeelte "toegang tot de rechter", waarbij de gewesten enkel een bevoegdheid hebben met betrekking tot de niet-gerechtelijke administratieve beroepen. Daarnaast is het hen toegestaan op basis van artikel 161 van de Grondwet om administratieve rechtscolleges op te richten voor materies die aan hen zijn toegewezen, zoals het geval is geweest met de oprichting van het "Milieuhandhavingscollege" en de "Raad voor Vergunningsbetwistingen" van het Vlaams Gewest. Bovendien zijn de gemeenschappen sinds 2014 bevoegd voor de juridische eerstelijnsbijstand. Als dusdanig beheren zij sindsdien de justitiehuisen waar burgers informatie kunnen bekomen over elementaire juridische vragen.

Een tweede gevolg van het gemengd karakter van het Verdrag van Aarhus in de Belgische rechtsorde betreft de instemming met dit verdrag. De vier voor dit dossier bevoegde Parlementen (federaal Parlement, Parlement van het Waalse Gewest, Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Parlement van de Vlaamse Gemeenschap) hebben zich met betrekking tot de toetreding tot het verdrag afzonderlijk uitgesproken, rekening houdend met de bevoegdheid van de overheid waarvan zij de wetgevende macht vormen. Bijgevolg is België pas verdragsluitende partij geworden nadat alle toetredingsdossiers door de verschillende betrokken Belgische parlementen waren goedgekeurd.

Dit rapporteringdossier weerspiegelt bijgevolg de eigenheid van het Belgische federale systeem.

In de gewestelijke rapporten wordt er op systematische wijze verwezen naar het federale rapport, gezien de quasi-exclusieve federale bevoegdheid over het rechterlijk aspect van de pijler betreffende toegang tot de rechter.

De methodologie die werd gekozen voor de implementatie van het Verdrag in België kan enigszins versnipperd lijken, maar neemt nauwgezet het huidige federale systeem van België in acht.

III. Legislative, regulatory and other measures implementing the general provisions in article 3, paragraphs 2, 3, 4, 7 and 8

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen voor het uitvoeren van de algemene bepalingen in paragrafen 2, 3, 4, 7 en 8 van artikel 3.

Verklaar hoe deze paragrafen geïmplementeerd werden. In het bijzonder:

(a) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat overheidsfunctionarissen en overheidsinstanties de vereiste bijstand verlenen;

(b) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen ter bevordering van milieueducatie en milieubewustzijn

(c) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er passende erkenning is van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen die de toepassing van de beginselen van dit Verdrag internationaal bevorderen; met inbegrip van:

- (i) Maatregelen genomen om binnen en tussen overheidsinstanties te coördineren om overheidsfunctionarissen die betrokken zijn bij andere relevante internationale fora te informeren over artikel 3, paragraaf 7, van het Verdrag en de Almaty-Richtlijnen, waarbij wordt aangegeven of de coördinatiemaatregelen gaande zijn;
- (ii) Maatregelen genomen om op nationaal niveau nationaal toegang tot informatie te verschaffen tot informatie met betrekking tot internationale fora, met inbegrip van de fasen waarin toegang tot informatie is verschaft;
- (iii) Maatregelen genomen om publieke inspraak op nationaal niveau te bevorderen en mogelijk te maken met betrekking tot internationale fora (bijvoorbeeld door leden van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) uit te nodigen om deel te nemen aan de delegatie van de Partij in internationale milieuonderhandelingen, of door het betrekken van ngo's bij het vormen van het officiële standpunt van de Partij voor dergelijke onderhandelingen), met inbegrip van de fasen waarin toegang tot informatie is verschaft;
- (iv) Maatregelen genomen om de beginselen van het Verdrag te bevorderen in de procedures van andere internationale fora;
- (v) Maatregelen genomen om de beginselen van het Verdrag te bevorderen in de werkprogramma's, projecten, besluiten en andere inhoudelijke uitkomsten van andere internationale fora;

(e) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat personen die hun rechten uitoefenen overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag niet gestraft, vervolgd of op enige wijze gehinderd worden.

Antwoord:

***Paragraaf 2**

Naast de algemene wet van 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, bestaat sinds 5 augustus 2006 de wet betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie (zie het antwoord bij de vragen over

artikel 4). Deze wet verplicht de personeelsleden van milieu-instanties “om eenieder die toegang zoekt tot milieu-informatie hierbij behulpzaam te zijn” (art. 19 § 3).

In het kader van deze wet is het Service Center Gezondheid van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu het eerste contactpunt voor vragen over het milieu. Het is bereikbaar via brief, telefoon of via een webformulier (zie <https://www.health.belgium.be/nl/contact>). Voor bedrijven en andere professionele gebruikers bestaat er een specifiek contactpunt: de Helpdesk Biocides, Chemicals, CLP & Products (www.helpdeskdpcc.be) binnen de Afdeling Productbeleid en Chemische Stoffen van het DG Leefmilieu van de FOD (zie verder bij de laatste vraag bij artikel 4).

***Paragraaf 3**

Het DG Leefmilieu voert sensibilisatieacties en werkt pedagogische hulpmiddelen uit omtrent een groot aantal thema's die onder federale bevoegdheid vallen op het vlak van het leefmilieu, namelijk:

- **het geïntegreerd productbeleid**
- de **vermindering van de uitstoot van broeikasgassen** in overeenstemming met de verbintenissen die zijn aangegaan in het kader van de Overeenkomst van Parijs
- het beleid inzake **het op de markt brengen van chemische producten** en de preventie van de risico's die verbonden zijn aan niet-ioniserende stralingen (GSM) en lawaai
- **de inspectie** betreffende het op de markt brengen, de erkenning en het gebruik van deze chemische producten
- de coördinatie van het **internationale milieubeleid**
- de **bescherming van de Noordzee en de oceaan**
- de import, export en doorvoer van **niet-inheemse soorten**
- de **bescherming van de biodiversiteit** in overeenstemming met de verbintenissen die zijn aangegaan naar aanleiding van het Mondiaal Biodiversiteitskader van Kunming-Montreal

Het DG voerde sinds 2021 onder andere campagne en communicatieacties over:

- **biodiversiteit:**
 - ‘Biodiversiscape’ (biodiversiscape.be): een initiatief dat meer biodiversiteit wil creëren op federale sites, met als huidige partners Infrabel, NMBS, Defensie en de Regie Der Gebouwen (2022)
 - 2 campagnes (‘[Home Sweet Home](#)’ en ‘[Een exotische soort illegaal meebrengen kan alles doen kantelen!](#)’) om reizigers te informeren en sensibiliseren over de schadelijke impact van invasieve exoten op onze natuur en over het belang van duurzaam toerisme (2023)
 - ‘#BeBiodiversity’-campagne met de website bebiodiversity.be die uitlegt wat biodiversiteit is, wat ze voor ons doet en hoe we haar kunnen beschermen, met concrete acties voor burgers en bedrijven (88.725 bezoekers in 2023) en de #BeBiodiversity sociale media ([Facebook](#), [Instagram](#), [LinkedIn](#) en [Twitter/X](#)). De Facebook-pagina telt meer dan 7.000 leden (frequente interacties met deze community).
 - ‘BiodiversiTree’-campagne met de website biodiversitree.be die goede praktijken bevat en toont hoe biodiversiteit een troef kan zijn voor bedrijven, en een gids met concrete voorbeelden van bedrijven (2019)
- **CITES:**
 - vernieuwing van de website citesinbelgie.be voor al wie in het bezit is van één of meer soorten die beschermd zijn door CITES (Conventie over de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten) of er wil verwerven, overdragen of verhandelen (2024)

- o vernieuwde [poster](#) met als slogan ‘Een plant of dier is geen souvenir’, over de regels rond het meebrengen van vakantiesouvenirs gemaakt van bedreigde en beschermde dieren en planten. Deze poster werd geprojecteerd op elektrische schermen tijdens de zomermaanden op de Belgische luchthavens (Liege Airport, Ostend-Bruges International Airport, Antwerp International Airport, Brussels South Charleroi Airport) (2024)
 - o campagne ‘Geen illegaal [dier](#)’ die kopers van exotische dieren wijst op de gevaren van illegale handel of kweek en meegeeft op welke alarmsignalen je moet letten wanneer je een exotisch dier aankoopt (2024)
 - o VTM-reportage ‘[Doe Maar Duurzaam](#)’ over het CITES-team van de FOD Volksgezondheid (2023)
- **de Noordzee:**
- o interactieve infostand ‘Bescherm onze Noordzee’ op het ZEEKERWETEN-festival in Oostende (2024, 2.000 bezoekers), het Natuurfestival in Duinpanne - De Panne (2021 en 2023) en de Brusselse Waterdagen (2022)
 - o vernieuwing van de website [onzenoordzee.be](#) over de bescherming van onze Noordzee en haar biodiversiteit, de activiteiten op zee en oplossingen voor milieuproblemen
 - o video’s over:
 - o de biodiversiteit in onze Noordzee - ‘[Ontdek de Noordzee](#)’ - in samenwerking met Onze Natuur (2023)
 - o de [Blue Leaders](#), een groep landen die ijvert voor dringende actie wanneer het gaat over oceaانبescherming (2022)
 - o de weg die [afval](#) aflegt van op land naar zee (2021)
 - o informatiepanelen over de Noordzee – beschermde natuurgebieden, dier- en plantensoorten en habitats – op vijf locaties aan de kust, en afgeleide [affiches](#) (2023 en 2024)
 - o [affiche](#) met een infografiek over het opruimen van afval in en rond wrakken (2023)
 - o regelmatige verspreiding van een lijst van communicatiemateriaal naar de kustgemeenten om exemplaren te bestellen (2022, 2023 en 2024)
 - o [campagne](#) om het secretariaat van het VN-akkoord over de mariene biodiversiteit van gebieden buiten de nationale jurisdictie (BBNJ) in Brussel te huisvesten (gericht op internationale stakeholders) (2023)
 - o campagne tegen mondmaskers in zee met [affiches](#) en [filmpjes](#), verspreiding van de affiches naar de kustgemeenten en via de schermen van de treinstations aan de kust, update van de [flyer](#) over de afbraaktijden van afval in zee, herwerking van [dezeebeginbijzef.be](#) met tips over hoe je zelf in je dagelijkse leven kan bijdragen aan een propere en gezonde zee (2020-2021)
- **klimaat:**
- o [klimaat.be](#): referentiewebsite over klimaatverandering. De site biedt betrouwbare informatie over de oorzaken en gevolgen van de klimaatverandering, het klimaatbeleid op verschillende niveaus en de evolutie van de uitstoot in België (401.652 bezoekers in 2023). Met hoge betrokkenheidspercentages op [Twitter/X](#) (5,08%) en [LinkedIn](#) (9,48%) is de site actief aanwezig op sociale media
 - o lancering van de website [energywatchers.be](#) rond bewust energieverbruik en vermindering van de CO₂-uitstoot, met praktische, gepersonaliseerde tips en calculators (online sinds 2022)
 - o [klimaatworkshops](#) voor 10-14-jarigen om de oorzaken en gevolgen van klimaatverandering te ontdekken via wetenschappelijke experimenten (74 sessies in 2023)
 - o organisatie van [mini-klimaatconferenties](#) (mini-COP’s) voor 15-18-jarigen waar leerlingen in de huid kruipen van onderhandelaars (29 sessies in 2023)
 - o educatief platform ‘Klimaat op school’ [klimaatopschool.be](#) (10-18 jaar) met 2 subwebsites aangepast aan de leeftijd ([klimaatbrigade.be](#) voor de 10-14-jarigen en [climatechallenge.be](#) voor de 15-18-jarigen) over de uitdagingen van de klimaatverandering en de oplossingen (voor de 3 platformen in 2023: 102.360 bezoeken, 135 lerarenprofielen aangemaakt, 304 bijgewerkt)

- o [My2050.be](#): een interactieve, educatieve webtool voor het creëren van klimaatneutrale scenario's voor België tot 2050. De site werd volledig vernieuwd in 2023 en wordt gepromoot in middelbare scholen (15-18 jaar) door klimaatcoaches die speciaal zijn opgeleid door de FOD (250 sessies per jaar)
- o opleiding van toekomstige leerkrachten: trainingsmodule aangeboden aan het hoger onderwijs om leerkrachten voor te bereiden op het aanpakken van klimaatproblemen, samen met hun leerlingen (4 sessies gegeven in 2023)
- o Nationaal Energie- en Klimaatplan ([nationaleenergieklimaatplan.be](#)): [publieksbevraging](#) in 2024 waarbij burgers ouder dan 16 jaar werden uitgenodigd om hun mening te geven over het federale beleid en over bepaalde aspecten waarvoor de gewesten mee bevoegd zijn (1.560 geldige antwoorden)
- o publicatie van de resultaten van de [vijfde nationale klimaatenquête](#) (2021): een enquête die om de vier jaar wordt uitgevoerd bij een representatieve steekproef van 1.500 Belgische burgers om hun percepties en attitudes ten opzichte van klimaatverandering te begrijpen
- **chemische producten:**
 - o campagne over hormoonverstoorders bij zwangere vrouwen en vrouwen die zwanger willen worden ([hormoonverstoorders.be](#)) met video's, affiches en postkaarten; verspreiding bij apothekers en in wachtzalen van artsen en gynaecologen (2024). 50.000 postkaartjes en affiches werden besteld, voornamelijk door huisartsen (39%), vroedvrouwen (10%), verpleegkundigen (20%) en apothekers (19%), naast gynaecologen en andere zorgprofessionals
 - o campagne 'Ook je buik vol van microplastics?' ([buikvolvandmicroplastics.be](#)) in samenwerking met cartoonist en striptekenaar Kim Duchateau, met tips over wat je zelf kan doen om microplastics en hun impact op gezondheid en milieu te beperken (2023)
 - o campagne 'Lezen voor gebruik kan levens redden' over de gevaarsymbolen op chemische huishoudproducten: website [lezenvoorgebruik.be](#), animatievideo's, games en online theater (2020), [lespakketten](#) voor leerkrachten om kinderen vertrouwd te maken met de gevaren van chemische huishoudproducten en het aantal ongelukken te verminderen (4700 scholen hebben een pakket aangevraagd in 2023), verspreiding folders en affiches in wachtzalen van Agentschap Opgroeien en ONE (15.000 exemplaren in 2023)
 - o Red de Emoji ([reddeemoji.be](#)): spel dat jongeren van 12 tot 16 jaar sensibiliseert over de gevaren van chemische huishoudproducten; verschillende wedstrijden op Facebook, Instagram, YouTube, WhatsApp, o.a. met influencers (2021, 2022 en 2023). 34.000 jongeren hebben het spel gespeeld in 2023
- **biociden:**
 - o lancering van de nieuwe website over biociden ([biocide.be](#)) gericht op professionele gebruikers en verkopers in 2022
 - o campagne voor professionele gebruikers en verkopers over de richtlijnen voor veilig gebruik (2021-2022): communicatie op maat voor specifieke sectoren (schoonmaak, textiel, pluimvee, vlees, hout en horeca): update in 2023 van folders (werkgevers), infofiches (werknemers) enz.
 - o de folders 'Pesticiden in huis en tuin', 'Wat is een biocide?' en 'Biociden en bestuivers' worden elk jaar herdrukt voor verspreiding tijdens campagnes (bv. de campagne 'Printemps sans pesticides').
 - o 3 video's over het juiste gebruik van biociden en het beperkte circuit voor professionele gebruikers en verkopers (2024)
- **het EU Ecolabel:** campagne met straataffiches en communicatiemateriaal in supermarkten (2020), vernieuwing in 2023 van de website [www.ecolabel.be](#) om duurzame productie en consumptie aan te moedigen (21.696 bezoekers in 2023) met maandelijkse getuigenissen van licentiehouders, wekelijkse posts en regelmatige wedstrijden op [Facebook](#) (4.300 volgers in 2023, +19% tov 2022), [Instagram](#) (467 volgers, gecreëerd in 2023) en [LinkedIn van de FOD](#)
- **circulaire economie:** getuigenissen op [health.belgium.be](#) over de winnende projecten van de projectoproep Build Back Circular om circulaire economie te stimuleren (2023-2024)

- **NEHAP:** vernieuwing van de website nehap.be (het nationaal actieplan leefmilieu-gezondheid)
- **verschillende thema's:**
 - o samenwerking met VRT - Radio 2 (de grootste radiozender met meer dan 1,2 miljoen luisteraars per dag) in 2021 en 2022: interviews met enkele klimaatcoaches in het programma De Madammen en verschillende quizzes op radio2.be over energieverbruik (EnergyWatchers.be) en de gevaarsymbolen op huishoudproducten (ongeveer 8.000 deelnemers in totaal) (2021-2022)
 - o stand op o.a. de Boekenbeurs / Foire du Livre in 2023 met lesmateriaal over het veilig gebruik van chemische producten, de Noordzee enz.

Het gaat dus om een combinatie van communicatiemiddelen, gekozen in functie van de doelgroep. Het DG Leefmilieu communiceert over deze campagnes en communicatieacties via nieuwsberichten op de website health.belgium.be, via persberichten (grotendeels) en via de sociale media van de FOD ([Facebook](https://www.facebook.com/fod.volksgesondheid) en [LinkedIn](https://www.linkedin.com/company/fod.volksgesondheid)) om het grote publiek te bereiken. Daarnaast worden ook heel regelmatig berichten gepost op de sociale media van de dienst Klimaat, van #BeBiodiversity en van het EU Ecolabel.

Tijdens het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie van 1 januari tot en met 30 juni 2024 organiseerde het DG Leefmilieu 29 evenementen rond de drievoudige crisis van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en vervuiling. Hierover werd ook regelmatig gecommuniceerd via persberichten, nieuwsberichten op de websites health.belgium.be en belgian-presidency.council.europa.eu en via de sociale media van de FOD Volksgezondheid en van het Belgische voorzitterschap (van de FOD Buitenlandse Zaken).

***Paragraaf 4**

Sinds 2001 genieten vier Belgische koepels van de milieubeschermingsverenigingen op federaal vlak een jaarlijkse subsidie als financiële steun voor hun algemene werking. De subsidieprocedure voor de “koepelorganisaties” werd geformaliseerd door het koninklijk besluit van 12 mei 2019 betreffende de modaliteiten voor de toekenning van de jaarlijkse subsidies aan de koepels van niet-gouvernementele milieuorganisaties voor wat betreft de materies die behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid. Dit koninklijk besluit voorziet een procedure in twee stappen: de organisaties dienen eerst een aanvraag in ter erkenning als “koepelorganisatie”. Vervolgens kunnen de organisaties die een dergelijke erkenning hebben bekomen, jaarlijks een subsidieaanvraag indienen, waarvan het bedrag wordt bepaald volgens de modaliteiten voorzien in het koninklijk besluit.

Er worden ook geregeld passende subsidies toegekend aan andere verenigingen die actief zijn op het vlak van het leefmilieu, van gezondheid-leefmilieu of van het milieurecht, voor de aspecten die tot de bevoegdheden van de federale overheid behoren.

Milieubeschermingsverenigingen hebben het recht, overeenkomstig het Verdrag van Aarhus, om als publiek inspraak te hebben bij de besluitvorming over projecten of over plannen en programma's.

***Paragraaf 7 :**

Er zijn geen wettelijke of reglementaire bepalingen die de toepassing van artikel 3, §7, van het Verdrag regelen op federaal vlak in België. België is zich wel bijzonder bewust van het belang van het Verdrag van Aarhus en poogt in diverse milieugerelateerde onderhandelingen en in het bredere internationale gebeuren dit onderwerp onder de aandacht te brengen en relevante bepalingen te laten opnemen in internationale teksten.

Intern worden via het Coördinatiecomité voor Internationaal Milieubeleid (CCIM) inspraakmomenten georganiseerd voor stakeholders per nieuw multilateraal of Europees onderhandelingsdossier. Bovendien

wordt per semester een algemeen “Stakeholders Dialogue” georganiseerd waarin de kalender van de multilaterale en Europese milieugerelateerde dossiers gepresenteerd wordt en enkele belangwekkende dossiers nader worden toegelicht, waarop de stakeholders hun visie erover kunnen toelichten.

Wat betreft de samenstelling van onze onderhandelingsdelegaties worden er af en toe niet-gouvernementele vertegenwoordigers aan de delegatie toegevoegd. In het kader van de Conference of the Parties (COP) van het VN-klimaatverdrag gebeurt het aanduiden van afgevaardigden van het maatschappelijk middenveld voor deelname aan de Belgische delegatie via de “Federale Raad Duurzame Ontwikkeling” (FRDO) (zie vraag XXIV). In het algemeen kan hun kwalificatie- en selectieproces echter verbeterd en transparanter gemaakt worden. Voor het eventueel verderzetten van deze deelname dient daarom een proces van feedback te worden voorzien.

***Paragraaf 8 :**

Titel II "De Belgen en hun rechten" van de Belgische Grondwet regelt de fundamentele vrijheden van het individu. Vooral de volgende bepalingen zijn vermeldenswaardig:

- Artikel 11: Het genot van de rechten en vrijheden toegekend aan de Belgen moet zonder discriminatie verzekerd worden. Te dien einde waarborgen de wet en het decreet inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden.
- Artikel 12: De vrijheid van de persoon is gewaarborgd.
- Artikel 19: (...) de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, is gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd.
- Artikel 23: Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten inzonderheid:
 - 1° (...)
 - 2° (...)
 - 3° (...)
 - 4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu
- Artikel 27: De Belgen hebben het recht van vereniging; dit recht kan niet aan enige preventieve maatregel worden onderworpen.
- Artikel 32: Ieder heeft het recht elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de wet, het decreet of de regel bedoeld in artikel 134.

IV. Obstacles encountered in the implementation of article 3

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van bovenstaande paragrafen van artikel 3.

Antwoord:

V. Further information on the practical application of the general provisions of article 3

Verschaf verdere informatie over de **praktische toepassing van de algemene bepalingen van het Verdrag**.

Antwoord:

De portaalsite www.aarhus.be biedt algemene informatie over het Verdrag van Aarhus en de omzetting ervan in Europa en in België. Op de homepage van aarhus.be worden eveneens regelmatig federale en gewestelijke publieke raadplegingen bekendgemaakt. Federale publieke raadplegingen worden ook via www.belgium.be en de federale website www.consult-leefmilieu.be aangekondigd.

VI. Website addresses relevant to the implementation of article 3

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

- De portaalsite van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (www.health.belgium.be) bevat een milieudeel (www.environment.belgium.be) met aparte pagina's over het Verdrag van Aarhus
- <http://www.aarhus.be>: Belgische portaalsite over de implementatie van het Verdrag van Aarhus
- Portaalsite van de federale overheid (www.belgium.be)
- Website van de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie (<https://www.ibz.rrn.fgov.be/nl/commissies/toegang-tot-milieu-informatie/voorstelling/>) en van de Federale Commissies voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten, afdeling openbaarheid van bestuur (<https://www.ibz.rrn.fgov.be/nl/commissies/>)

Voor het merendeel van de thema's die onder de federale bevoegdheid vallen werden voorts passende sites gecreëerd. Deze sites voldoen aan de nationale (samenwerkingsakkoorden tussen de bevoegdheidsniveaus in België), Europese of internationale verplichtingen.

Zie de websites vermeld onder deel III paragraaf 3 en de volgende websites:

- <http://www.ecolabel.be>: Belgische website over het Europees Ecolabel en de verschillende productgroepen met het EU Ecolabel
- <http://www.bandentips.be>: website over het Europese bandenlabel, met tips over hoe banden te kiezen
- <http://www.climateregistry.be>: website van het Belgisch nationaal register voor broeikasgassen, een beveiligde elektronische databank die online emissiehandel binnen de Europese Unie mogelijk maakt
- <http://www.adept2climate.be>: nationale portaalsite over de effecten van de klimaatverandering, kwetsbaarheidsbeoordelingen en klimaataanpassing in België
- <http://www.nehap.be>: Belgische portaalsite over het Nationaal Actieplan Leefmilieu – Gezondheid
- <https://www.energywatchers.be/nl/co2-gids-voor-nieuwe-wagens>: online gids van alle nieuwe wagens die in België op de markt zijn, die toelaat om modellen onderling te vergelijken o.a. op het vlak van hun brandstofverbruik en CO₂-uitstoot
- <http://www.reachinbelgium.be>: website over de verordening met betrekking tot de registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH) en over de verschillende bevoegde actoren
- <http://www.fytoweb.be>: website over gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen
- <http://www.helpdeskppc.be>: website voor bedrijven die chemische stoffen, biociden en producten op de markt brengen en produceren

De portaalsite van de FOD Volksgezondheid bevat ook thematische pagina's met een afzonderlijke url die er rechtstreeks naar verwijst (o.a. www.onzenoordzee.be, www.marienruimtelijkplan.be, www.info-bijen.be en www.citesinbelgie.be).

Ook wetenschappelijke instellingen die samenwerken met de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu hebben websites ontwikkeld:

- <https://www.naturalsciences.be/nl/wetenschap/onderzoek/wetenschap-voor-duurzaam-marien-beheer/overzicht>: website van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen – OD Natuur, dat zich toelegt op het mariene milieu in de Noordzee
- <http://www.biosafety.be>: Belgische website over de bioveiligheid
- <http://www.biosafetyprotocol.be>: Belgisch clearing house van het Protocol inzake bioveiligheid

Ten slotte zijn nog de volgende federale en nationale websites, gecoördineerd door andere instanties, relevant:

- <http://www.economie.fgov.be> (website van de federale overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie)
- <http://www.fanc.fgov.be> (website van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle)
- <http://www.niras.be> (website van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en verrijkte Splijtstoffen)
- <http://www.indicators.be> (sustainable development indicators)
- <http://www.sdgs.be> (website over de Sustainable Development Goals in België)
- <https://www.cnc-nkc.be/> (website van de Nationale Klimaatcommissie)

Voor Belgische wetgevende teksten is er de website www.staatsblad.be / www.ejustice.just.fgov.be/cgi/welcome.pl.

VII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to environmental information in article 4

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot milieu-informatie in artikel 4.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 4 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) iedereen toegang heeft tot informatie zonder dat men een bepaald belang moet aantonen;
 - (ii) afschriften van de feitelijke documentatie die deze informatie bevat of omvat, verschaft worden;
 - (iii) de informatie in de verzochte vorm verschaft wordt;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen, bepaald in **paragraaf 2**, gerespecteerd worden;
- (c) Met betrekking tot **paragrafen 3 en 4**, maatregelen genomen om:
 - (i) uitzonderingen op de (verzoeken tot) openbaarmaking te bepalen;
 - (ii) te waarborgen dat de belangenafweging op het einde van paragraaf 4 toegepast wordt;

- (d) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat een overheidsinstantie die de verzochte milieu-informatie niet bezit, de nodige actie onderneemt;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om de plicht tot opsplitsing en het beschikbaar stellen van informatie te implementeren;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat weigeringen voldoen aan de termijnen en de andere vereisten met betrekking tot weigeringen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan de vereisten in verband met het heffen van kosten wordt voldaan.

Antwoord:

Paragraaf 1 :

Artikel 32 van de titel "De Belgen en hun rechten" van de Grondwet luidt als volgt: *“Ieder heeft het recht elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de wet, het decreet of de regel bedoeld in artikel 134”*.

- Naast de algemene wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur bestaat er sinds 5 augustus 2006 een wet betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie. Volgens de Raad van State vormen beide wetten de uitwerking van dit grondwettelijk recht. De wet van 5 augustus 2006 beoogt de omzetting van de bepalingen van het Verdrag van Aarhus betreffende de toegang tot informatie en van richtlijn 2003/4/EG inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van richtlijn 90/313/EEG van de Raad. Net zoals de algemene wet van 1994 bevat deze wet geen enkele voorwaarde qua nationaliteit, woonplaats of maatschappelijke zetel.

- Het toepassingsgebied *rationae personae* is zeer ruim: de wet spreekt over “milieu-instantie” en verwijst niet naar de striktere term « administratieve overheden » uit de algemene wet van 1994. Daaronder worden niet alleen alle federale administraties verstaan, maar ook privépersonen die (a) openbare bestuursfuncties uitoefenen of (b) openbare diensten verlenen met betrekking tot het milieu.

- Het toepassingsgebied *rationae materiae* omvat alle informatie waarover een milieu-instantie beschikt, ongeacht de drager en in welke materiële vorm ook, betreffende het milieu in een zeer ruime betekenis.

- Het beginsel van de toegang tot de informatie is vervat in artikel 18, §1, van de wet: “Eenieder die erom verzoekt, heeft het recht om volgens de voorwaarden bepaald in deze wet, alle milieu-informatie waarover een milieu-instantie beschikt ter plaatse in te zien, er uitleg over te krijgen en er een kopie van te ontvangen”.

(a) (i) De aanvrager moet geen belang aantonen.

(a) (ii) Het recht om milieu-informatie van een milieu-instantie in te zien is gewaarborgd (artikel 4). Deze inzage en de uitleg hierover gebeuren op aanvraag (art. 21, §1).

(a) (iii) Als de milieu-informatie op een bepaalde drager, in een bepaalde vorm of in een bepaald elektronisch formaat beschikbaar is of redelijkerwijze ter beschikking kan worden gesteld, dan bepaalt de wet dat de verspreiding van de kopie in deze vorm op aanvraag gebeurt.

Paragraaf 2 :

(b) De bij wet vastgelegde termijn bedraagt 30 kalenderdagen, verlengbaar tot maximum 45 kalenderdagen.

Paragrafen 3&4 :

(c) (i) Ook de mogelijkheden tot afwijzing, zoals bepaald door artikel 4.3 van het Verdrag van Aarhus, zijn in de wet op drie manieren voorzien.

1. De milieu-instantie kan een aanvraag afwijzen indien het gaat om milieu-informatie die onvoltooid is of die niet af is en waarvan de openbaarmaking aanleiding kan geven tot misvatting. In dit geval neemt de instantie haar beslissing pas nadat het algemeen belang dat is gediend met openbaarmaking wordt afgewogen tegen het specifieke belang dat is gediend met de weigering om openbaar te maken.

2. Ze wijst een aanvraag af (1) indien de aanvraag kennelijk te algemeen geformuleerd blijft na een verzoek van de milieu-instantie tot herformulering van de aanvraag of (2) indien ze kennelijk onredelijk is.

Wanneer de milieu-instantie niet over de gevraagde informatie beschikt, dan bepaalt de wet dat deze milieu-instantie de aanvraag doorstuurt naar de milieu-instantie die vermoedelijk wel over de milieu-informatie beschikt. De aanvrager wordt hiervan onmiddellijk op de hoogte gebracht (artikel 21, §2, tweede lid).

3. De milieu-instantie wijst een aanvraag af indien zij heeft vastgesteld dat het publiek belang van de openbaarmaking niet opweegt tegen de bescherming van een van de op exhaustieve wijze in de wet opgenomen belangen, overeenkomstig het Verdrag.

(c)(ii) Zie punt 2 hierboven.

Paragraaf 5 :

(d) Artikel 21, §2, tweede lid, voorziet een verplichting om de aanvraag automatisch zo spoedig mogelijk door te sturen naar de overheid die over de informatie beschikt of die er vermoedelijk over beschikt. De aanvrager moet hiervan onmiddellijk op de hoogte gebracht worden.

Paragraaf 6 :

(e) Artikel 31: *“Een milieu-informatie wordt gedeeltelijk openbaar gemaakt als informatie waarop een uitzondering van toepassing is samen met andere informatie in een milieu-informatie vervat zit, en het mogelijk is om de genoemde informatie te scheiden van de andere informatie”.*

Paragraaf 7 :

(f) Artikel 22, §5 bepaalt dat de milieu-instantie de aanvrager uiterlijk bij het verstrijken van de termijn van 30 dagen (45 dagen in geval van verlenging) in kennis stelt van haar beslissing alsook van de redenen voor de afwijzing. De motivering moet in elk geval samen met de beslissing tot afwijzing meegedeeld worden.

Overeenkomstig artikel 8 van de wet van 5 augustus 2006 moet elke federale kennisgeving informatie over de beroepsmogelijkheden vermelden, wat wordt verwoord als volgt: *“vermeldt elk document waarmee een beslissing of een administratieve handeling met individuele strekking uitgaande van een federale administratieve overheid ter kennis wordt gebracht van een bestuursde, de eventuele beroepsmogelijkheden, de instanties bij wie het beroep moet worden ingesteld en de geldende vormen en termijnen; bij ontstentenis neemt de verjaringstermijn voor het indienen van het beroep geen aanvang”.*

Paragraaf 8 :

(g) Artikel 19, §2, van de wet bepaalt dat het ontvangen van een afschrift van een bestuursdocument kan worden onderworpen aan het betalen van een vergoeding waarvan de Koning het bedrag vaststelt. Het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 bepaalt het systeem van de inning van de vergoeding voor het ontvangen van een afschrift van een bestuursdocument of van een milieu-informatie. Het bepaalt dat de vergoeding kan worden gevraagd voor een kopie op papieren drager vanaf de 51^e pagina. De vergoeding wordt vastgelegd op 5 eurocent en verminderd tot 2 eurocent vanaf de 101^e pagina. Wanneer het om een andere drager dan papier gaat, is de vergoeding gelijk aan de kostprijs. De vergoeding is contant betaalbaar indien het afschrift door de aanvrager bij de administratieve overheid in ontvangst wordt genomen. Indien

het afschrift met de post moet worden verzonden, moet de vergoeding vooraf worden betaald. Het elektronisch bezorgen van digitale documenten en de digitale documenten zijn gratis.

VIII. Obstacles encountered in the implementation of article 4

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen artikel 4.

Antwoord:

Bij de praktische toepassing van de bepalingen over de toegang tot informatie (zie ook bij de volgende vraag) blijkt het niet altijd eenvoudig te zijn om uit te maken of een vraag al dan niet als “een verzoek om milieu-informatie” in de betekenis van het Verdrag moet worden beschouwd, namelijk of het gaat om het opvragen van documenten of enkel om het vragen van inlichtingen (en of de omschreven procedure dus al dan niet moet worden toegepast).

De Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie merkt ook het volgende op: in België op federaal niveau is de toegang tot bestuurlijke informatie verspreid over twee wetten, namelijk een algemeen regime voor bestuursdocumenten en een specifiek regime voor de toegang tot milieu-informatie. Ook al werd een inspanning ondernomen om beide wetten op elkaar af te stemmen, toch bevatten beide wetten een aantal verschillen. Door de complexiteit van het begrip milieu-informatie is het bovendien niet altijd eenvoudig om exact het toepassingsgebied van beide wetten te omlijnen. Afhankelijk van de kwalificatie van de opgevraagde informatie is ofwel de algemene wet van toepassing, ofwel de wet met betrekking tot milieu-informatie. Het probleem stelt zich zeer scherp als een document zowel milieu-informatie als niet-milieu-informatie bevat. Op dat moment moet het document op grond van twee verschillende wetten behandeld en beoordeeld worden en moeten twee verschillende procedures gevolgd worden (al wordt bij een document waarin de algemene informatie louter beperkt of subsidiair aanwezig is, dan wel nauw met de milieu-informatie verweven is, wel de wetgeving met betrekking tot milieu-informatie toegepast).

IX. Further information on the practical application of the provisions of article 4

Verschaf verdere informatie over **de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot informatie**, bv. bestaan er statistieken over het aantal gemaakte verzoeken, het aantal weigeringen en de reden?

Antwoord:

Zoals vermeld bij het antwoord over artikel 3, paragraaf 2, is het Service Center Gezondheid van de FOD het eerste contactpunt voor vragen over het milieu. Het is bereikbaar via brief, telefoon of via een webformulier. Voor bedrijven en andere professionele gebruikers bestaat er een specifiek contactpunt: de Helpdesk Biocides, Chemicals, CLP & Products (www.helpdeskdppc.be) binnen de Afdeling Productbeleid en Chemische Stoffen van het DG Leefmilieu van de FOD.

Gemiddeld jaarlijks aantal vragen (inclusief brochurebestellingen) behandeld door het Service Center Gezondheid en de diensten van het DG Leefmilieu:

2021: > 5.200

2022: > 4.700

2023: > 4.600

2024 (tot 30/06/2024): > 2.600

De vragen zijn vooral afkomstig van bedrijven (meer dan 60%) en op de tweede plaats van burgers (ongeveer 40%). Sinds 2021 is het aantal vragen van bedrijven teruggevallen naar een gemiddelde dat iets hoger ligt dan in de periode voor de COVID-19-crisis. De thema's waarover het meest vragen worden gesteld door burgers, zijn geluid, elektromagnetische velden, asbest en wegwerpplastics. Ongeveer 10% van alle vragen handelt over materies waarvoor andere milieu-instanties bevoegd zijn (meestal de gewesten). De vrager wordt op de hoogte gesteld van de betrokken bevoegde instantie en diens contactgegevens. Het Service Center Gezondheid, de Helpdesk DPPC en het DG Leefmilieu proberen om binnen een redelijke termijn een antwoord te geven op alle vragen om informatie: op het grootste deel van de vragen (meer dan 50%) wordt in minder dan twee weken geantwoord. De antwoorden op de vaakst terugkerende vragen worden gebruikt als basis voor nieuwe thematische pagina's op de federale portaalsite.

Het gaat over alle soorten vragen en dus ook over vragen om inlichtingen. Een minderheid van de vragen gericht aan het DG Leefmilieu en het DG Dier, Plant en Voeding (tussen de 20 en 40 per jaar) valt binnen het toepassingsgebied van de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie omdat het aanvragen tot inzage, uitleg of het ontvangen van een kopie van een milieu-informatie betreft. Deze vragen worden geregistreerd in een elektronisch databestand (zie art. 21, § 3, van de wet van 5 augustus 2006).

Het aantal aanvragen dat jaarlijks wordt geregistreerd en verwerkt in de 'Aarhus'-informatieloketten (DG Leefmilieu + DG Dier, Plant en Voeding) is sterk gestegen sinds het vorige rapport.

	2021	2022	2023	2024	Totaal
DG Leefmilieu	20	19	19	4	62
DG Dier, Plant en Voeding	10	19	14	10	53
Totaal FOD (de 2 DG's samen)	30	38	33	14	115

Aarhus-infoloket DG Leefmilieu: Vanaf 2021 hadden de vragen vooral betrekking op chemische stoffen; in 2023 gingen zelfs 4 van de 5 vragen over pesticiden, biociden of PFAS. De meeste van deze aanvragen werden ingediend door twee ngo's betrokken bij een Europese campagne om de export te stoppen van pesticiden die als gevaarlijk worden beschouwd en die van de Europese markt zijn verbannen, maar in derde landen nog mogen worden verkocht.

Aarhus-infoloket DG Dier, Plant en Voeding: De aanvragen gingen vooral over toelatingsprocedures voor gewasbeschermingsmiddelen op nationaal niveau, noodtoelatingen, verkoopsgegevens van gewasbeschermingsmiddelen, besluitvorming op EU-niveau en fytolicensies. Daarnaast gingen ze over pesticiden in het water, natuurlijk mineraalwater en bronwater, waterverontreiniging, cosmetische producten (zonnefilters) en PFAS.

Voor het DG Leefmilieu:

In de periode 2021-2024 werden twee aanvragen volledig afgewezen:

- Een aanvraag uit 2021 die veel te vaag werd geformuleerd
- Een aanvraag uit 2022 over het bezorgen van alle EDEN 2000-studies die op het moment van de aanvraag nog niet waren afgerond en dus nog niet gevalideerd. De aanvrager werd meegedeeld dat alle studies begin 2023 openbaar zouden worden gemaakt.

Zes aanvragen hebben een gedeeltelijk positief antwoord ontvangen (zie artikel 22, § 5, van de wet van 5 augustus 2006). Een deel van de gevraagde milieu-informatie werd dus niet gegeven.

- 4 aanvragen over de uitvoer van pesticiden die als gevaarlijk worden beschouwd, niet in de EU in de handel mogen worden gebracht maar wel naar derde landen mogen worden uitgevoerd (hoeveelheden die daadwerkelijk zijn uitgevoerd en/of aan de bevoegde instantie zijn gemeld, namen van uitgevoerde mengsels, namen van exportbedrijven, enz.). Sommige informatie werd niet verstrekt omdat de betrokken bedrijven hiertegen bezwaar maakten vanwege de vertrouwelijke aard van deze commerciële en industriële informatie.
- 1 aanvraag over alle documenten en correspondentie rond diepzeemijnbouw tussen de FOD Volksgezondheid en DEME/GSR. Alle gevraagde documenten zijn verstuurd, behalve bepaalde e-mails en onderdelen van e-mails (uitzonderingsgronden volgens artikel 27 van de wet op de toegang tot milieu-informatie).
- 1 aanvraag over de beperkingen die in het kader van de REACH-verordening overgemaakt werden aan de FOD Volksgezondheid. De ingeroepen uitzonderingsgronden waren de volgende:
 - o De bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden van de bestuurden en van de persoonlijke levenssfeer van personen (artikel 27, § 1, 1° wet betreffende de toegang tot milieu-informatie en artikel 6, § 1, 2° en § 2, 1° wet betreffende de openbaarheid van bestuur);
 - o Het vertrouwelijk karakter van de federale internationale betrekkingen van België (artikel 27, § 1, 3° van de wet betreffende de toegang tot milieu-informatie en artikel 6, § 1, 3° van de wet betreffende de openbaarheid van bestuur);
 - o Het vertrouwelijke karakter van commerciële en industriële informatie die aan de overheid werd meegedeeld (artikel 27, § 1, 7° van de wet betreffende de toegang tot milieu-informatie en artikel 6, § 1, 7° van de wet betreffende de openbaarheid van bestuur).
 - o Bovendien werd een deel van de milieu-informatie niet openbaar gemaakt omdat ze niet af was en de openbaarmaking ervan aanleiding kon geven tot misvatting (artikel 32, §1 van de wet betreffende de toegang tot milieu-informatie en artikel 6, § 3, 1° van de wet betreffende de openbaarheid van bestuur).

In de periode 2021-2024 werd tegen twee beslissingen beroep aangetekend door de aanvragers bij de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie (zie de lijst van alle beroepen voor deze Beroepscommissie vermeld bij artikel 9, paragraaf 1). Deze beroepen werden door de Beroepscommissie gegrond bevonden.

- Het eerste beroep, waarvoor de Beroepscommissie in november 2021 advies uitbracht, betrof een kennisgeving van uitvoer voor thiamethoxam uit België (een gevaarlijk bestrijdingsmiddel dat in de EU niet in de handel mag worden gebracht, maar wel mag worden uitgevoerd).
- Het tweede beroep, waarvoor de Beroepscommissie in februari 2024 advies uitbracht, betrof kennisgevingen van uitvoer voor een hele reeks gevaarlijke bestrijdingsmiddelen die in de EU niet op de markt mogen worden gebracht, maar wel mogen worden uitgevoerd.

Voor het DG Dier, Plant en Voeding:

	Jaar 2019	Jaar 2020	Jaar 2021	Jaar 2022	Jaar 2023	Eerste helft jaar 2024
Aantal ontvangen aanvragen:	6	8	10	19	14	10
Aantal gedeeltelijke antwoorden (+ argumenten):			(4 gedeeltelijke antwoorden omdat niet alle gevraagde	(2 gedeeltelijke antwoorden omdat niet alle gevraagde	(3 gedeeltelijke antwoorden omdat niet alle gevraagde	/

			gegevens beschikbaar waren)	gegevens beschikbaar waren)	gegevens beschikbaar waren)	
Aantal geweigerde antwoorden (+ argumenten):			2	2 (gedeeltelijk)	1 volledig en 1 gedeeltelijk geweigerd	2

Opmerking: antwoorden waarbij enkel de aanwezige persoonsgegevens werden geschrapt of geanonimiseerd in toepassing van de AVG, werden niet gekwalificeerd als (gedeeltelijk) geweigerd.

2021: 1 van de 2 weigeringen werd succesvol aangevochten bij de Federale Beroepscommissie. De weigering om toegang te geven tot persoonlijke gegevens werd verworpen door de Beroepscommissie. De weigering wegens lopende besluitvorming werd niet aangevochten.

2022: 1 van de twee gedeeltelijke weigeringen werd succesvol aangevochten bij de Federale Beroepscommissie. De weigering om toegang te geven tot commercieel gevoelige informatie werd niet aanvaard door de Beroepscommissie omdat de gevraagde informatie werd gekwalificeerd als informatie met betrekking tot emissies in het leefmilieu. De andere weigering tot toegang was gebaseerd op het auteursrecht en werd niet aangevochten.

2023: De ene volledige weigering werd aangevochten maar bevestigd door de Federale Beroepscommissie. De weigering gebeurde wegens besluitvorming nog lopende.

2024: Twee tijdelijke weigeringen wegens besluitvorming nog lopende; de vragen werden later herhaald en beantwoord na afwerking van de besluitvorming.

Zie de lijst van alle beroepen voor de Federale Beroepscommissie vermeld bij artikel 9, paragraaf 1.

Voor de afgewezen en gedeeltelijk positief beantwoorde vragen in de periode 2017-2020: zie vorig rapport.

X. Website addresses relevant to the implementation of article 4

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

www.health.belgium.be/infoaarhus / <https://www.health.belgium.be/nl/milieu/milieurechten-voor-elke-burger>: meer gedetailleerde uitleg over de te volgen procedure om milieu-informatie van de federale overheid te verkrijgen volgens de wet van 5 augustus 2006.

XI. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on the collection and dissemination of environmental information in article 5

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 5 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren;
 - (ii) er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is;
 - (iii) in noodgevallen geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging verspreid wordt;
- (b) Met betrekking tot **paragraaf 2**, maatregelen genomen om te waarborgen dat de wijze waarop overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen aan het publiek transparant is en dat milieu-informatie op doeltreffende wijze toegankelijk is;
- (c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat milieu-informatie in toenemende mate beschikbaar wordt in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken die gemakkelijk toegankelijk zijn voor het publiek;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om nationale rapporten over de toestand van het milieu te publiceren en te verspreiden;
- (e) Maatregelen genomen om de in **paragraaf 5** vermelde informatie te verspreiden;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om exploitanten aan te moedigen wier activiteiten een belangrijke invloed op het milieu hebben, het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het milieu;
- (g) Maatregelen genomen om informatie te publiceren en te verspreiden zoals vereist in **paragraaf 7**;
- (h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om mechanismen te ontwikkelen om te waarborgen dat toereikende productinformatie beschikbaar wordt gemaakt voor het publiek;
- (i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om een landelijk systeem voor inventarisatie of registratie van verontreinigingsgegevens te ontwikkelen.

Antwoord:

***paragraaf 1:**

- i) Overheidsinstanties hebben milieu-informatie ter beschikking en actualiseren deze;

De wet van 5 augustus 2006 schrijft voor dat elke milieu-instantie de nodige maatregelen moet nemen om de milieu-informatie die relevant is voor haar taak en waarover ze beschikt, te ordenen met de bedoeling ze actief en systematisch aan het publiek ter beschikking te stellen, met name door middel van elektronische communicatie (zie artikel 12).

De portaalsite health.belgium.be van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu wordt regelmatig bijgewerkt: alle informatie wordt in 4 talen (Nederlands, Frans, Engels en Duits) gepubliceerd, met specifieke aandacht voor de leesbaarheid en toegankelijkheid van de teksten. Daarnaast worden regelmatig nieuwsberichten op de homepage van de portaalsite geplaatst, om

bijvoorbeeld een nieuwe brochure of een evenement aan te kondigen.

Bij belangrijke publicaties (nieuwe koninklijke besluiten, nieuwe praktijkgidsen enz.) worden ook een persbericht en/of posts op sociale media voorzien.

Naast de portaalsite werden verschillende thematische websites uitgewerkt (zie de laatste vraag van artikel 3).

ii) er een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties is:

Op federaal niveau wordt informatie met betrekking tot leefmilieu gecentraliseerd in twee documenten: het federaal plan duurzame ontwikkeling en het federaal rapport specifiek over leefmilieu dat voor de eerste keer werd gepubliceerd in november 2010, de tweede keer in 2015 en de derde keer in 2020 (zie infra). Het volgende rapport zal normaal in 2024 worden overgemaakt aan de Kamer in de Commissie Energie, Klimaat en Leefmilieu. Tot slot zijn verschillende federale overheidsinstanties toegetreden tot het EMAS-certificatiesysteem en zijn ze onderworpen aan een jaarlijkse milieuraportage over de toepassing van de EMAS-verordening.

Naast deze publieke rapporten worden ook in het kader van verplichte en vrijwillige rapportages naar internationale instanties milieugegevens verzameld en verder verwerkt. Wat betreft de niet-verplichte rapportages wordt de milieu-informatie vanuit het EMA uitgewisseld via de bestaande structuur van de EIONET-netwerken op Belgisch niveau. De verplichte rapportages op het vlak van leefmilieu gebeuren via het CCIM.

Op het vlak van kernenergie heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen een eigen rechtspersoonlijkheid sinds haar oprichting bij wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage.

Artikel 8 van de wet van 12 juli 2022 tot versterking van het kader dat van toepassing is op de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van verbruikte splijtstof en tot gedeeltelijke opheffing en wijziging van de wet van 11 april 2003 op de repartitiebijdrage bepaalt dat de Commissie voor nucleaire voorzieningen elk jaar een verslag van haar activiteiten tegelijk voorlegt aan de minister bevoegd voor Energie en aan de federale wetgevende Kamers. De Commissie voor nucleaire voorzieningen ziet erop toe dat het verslag op passende wijze wordt bekendgemaakt. Dit verslag wordt voorgelegd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen vóór 1 oktober van het jaar dat volgt op het betrokken werkingsjaar en bevat de staat van haar werkingskosten. Het verslag voor het jaar 2023 wordt in september/oktober 2024 verwacht.

Ook heeft de Commissie de mogelijkheid om buiten deze jaarlijkse verplichting de minister bevoegd voor Energie alle nuttige informatie mee te delen die een materiële impact heeft of kan hebben op de beoordeling van het bestaan, de toereikendheid of de beschikbaarheid van de nucleaire voorziening, alsook alle nuttige informatie die een bedreiging inhoudt of kan inhouden voor het algemeen belang dat verband houdt met het bestaan, de toereikendheid of de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen.

iii) in noodgevallen geschikte informatie onmiddellijk en zonder vertraging verspreid wordt:

Op het niveau van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu werden crisisbeheerprocedures uitgewerkt. Hierbij worden notificaties aangeleverd door een netwerk dat alle bevoegdheidsdomeinen omvat en geëvalueerd op hun impact op gezondheid en milieu. In een crisissituatie activeert de afdeling Crisismanagement haar crisisplan en organiseert ze zich om 24/7 paraat te zijn. Er wordt een crisiscel opgericht die de relevante personen samenbrengt, afhankelijk van het soort crisis. De communicatie van de FOD wordt ook gereorganiseerd en er wordt een crisiscommunicatieteam opgericht waarin communicatoren van de verschillende directoraten-generaal van de overheidsdienst samenwerken. De coördinator van de centrale communicatiedienst leidt dit team, in nauwe samenwerking met de communicatoren van het DG Crisisbeheer. Een expert (arts, wetenschapper, enz.) per taalrol wordt

aangesteld door de crisiscel om op te treden als crisiswoordvoerder. Deze experts worden gekozen afhankelijk van het soort crisis. De crisiscommunicatie doet een beroep op alle klassieke communicatiemiddelen (persberichten en -briefings, website, aankoop mediaruimte, sociale media enz.) en beschikt over een callcenter voor in- en outbound crisiscommunicatie. Bij een grootschalige of multidisciplinaire crisis wordt geëscaleerd naar het crisiscentrum van de regering bij de FOD Binnenlandse Zaken waar alle infrastructuur aanwezig is voor het beheer van een nationale crisissituatie. Deze procedures werden geactiveerd in maart 2020 in het kader van het crisisbeheer voor het nieuwe coronavirus (COVID-19).

Binnen het DG Leefmilieu bestaan in het kader van de federale bevoegdheid inzake de bescherming van de Noordzee crisisbeheerprocedures in het raam van de Kustwachtstructuur waaraan het DG Leefmilieu deelneemt en in het kader van het "Algemene Nood- en Interventieplan (ANIP) Noordzee". Deze procedures omvatten o.a. de crisiscommunicatie die wordt beheerd in samenwerking met de andere betrokken bevoegdheidsniveaus (met name de dienst van de Gouverneur van West-Vlaanderen) en voorzien een gecoördineerde communicatie naar de media toe.

***paragraaf 2 :**

Zoals vermeld onder paragraaf 1 schrijft de wet van 5 augustus 2006 voor dat de milieu-instantie de nodige maatregelen moet nemen om de milieu-informatie die relevant is voor haar taak en waarover ze beschikt, te ordenen met de bedoeling ze actief en systematisch onder het publiek ter beschikking te stellen, met name door de elektronische communicatie (zie artikel 12).

De portaalsite www.health.belgium.be wordt regelmatig geactualiseerd. Hij bevat de beschikbare milieu-informatie op federaal niveau. De rubriek "publicaties en onderzoek" geeft de publicaties en studies van de FOD weer. Formulieren en diensten voor burgers en professionals worden in de rubriek "e-diensten" aangeboden. Wetteksten en vaak gestelde vragen en antwoorden zijn beschikbaar op de thematische pagina's. Daarnaast worden gemiddeld een vijftal nieuwsberichten per maand gepubliceerd op de home page.

Milieu-informatie wordt ook verspreid via sociale netwerken: X (+/- 200/jaar - tot september 2024) / Facebook (+/- 170/jaar) / LinkedIn (+/- 100/jaar). Klassieke middelen zoals brochures, folders en persberichten worden nog steeds gebruikt maar steeds minder vaak.

***paragraaf 3 :**

De wet van 5 augustus 2006 schrijft voor dat de milieu-instanties ervoor moeten zorgen dat bepaalde teksten die milieu-informatie bevatten, zoals internationale verdragen, federale wetgeving, federale plannen en programma's, op elektronische wijze ter beschikking worden gesteld (zie artikel 14, § 1).

Zie paragraaf 1: Deze informatie is reeds grotendeels aanwezig op de portaalsite van de FOD en wordt regelmatig geactualiseerd. Er bestaan ook databases, met name inzake de thema's die onder de federale bevoegdheid vallen, namelijk:

- <https://www.energywatchers.be/nl/co2-gids-voor-nieuwe-wagens>: de online gids van alle nieuwe wagens die in België op de markt zijn, die toelaat om modellen onderling te vergelijken o.a. op het vlak van hun brandstofverbruik en hun CO₂-uitstoot (DG Leefmilieu)
- <http://www.biocide.be>: de zoekmachine voor biociden die zijn toegelaten om op de markt te brengen in België, de lijst van tijdelijke toelatingen, studies, het jaarrapport van de Belgische biocidemarkt (inclusief hoeveelheden specifieke werkzame stoffen), het koninklijk besluit en andere informatie over het federaal reductieplan voor biociden (DG Leefmilieu)
- https://belmap.shinyapps.io/BELMAP2024_App: het interactieve Belmap-rapport, gepubliceerd door Sciensano, bevat federale en gewestelijke informatie over antimicrobiële resistentie in het milieu. Het nationale actieplan "One Health" voor de bestrijding van antimicrobiële resistentie, dat een reeks milieuacties bevat, is gepubliceerd op de website [van de FOD](#)

- www.citesinbelgie.be: een elektronische databank voor aanvragen en betalingen in het kader van CITES (de handel in wilde planten- en diersoorten)
- <http://www.fytoweb.fgov.be>: de gewasbeschermingsmiddelen die zijn toegestaan om op de markt te brengen in België (DG Dier, Plant en Voeding)
- de website www.nehap.be bevat rapporten van onderzoeken betreffende milieu en gezondheid, vb. over persistente organische polluenten in moedermelk
- de website www.biodiversitree.be: de online tool BiodiversiTree, gericht op bedrijven, bevat een catalogus van acties ten voordele van de biodiversiteit (DG Leefmilieu)

Bovendien verspreiden de websites van de wetenschappelijke instellingen omtrent leefmilieu tal van technische inlichtingen die in databases kunnen worden geraadpleegd. Dat is het geval met de volgende websites:

- <https://odnature.naturalsciences.be/mumm/nl/>: website van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee, departement van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen dat zich toelegt op de studie van het mariene milieu in het algemeen en van de Noordzee in het bijzonder.
- <http://www.bmdc.be/NODC/index.xhtml>: website van het Belgian Marine Data Centre (BMDC) van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen dat een National Oceanographic Data Centre (NODC) is dat zich toelegt op de opslag op lange termijn, de wetenschappelijke verwerking en de publicatie van Belgische mariene milieugegevens.
- <https://odnature.naturalsciences.be/>: overzicht van wetenschappelijke websites en applicaties van de OD Natuur van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, waaronder:
 - o <https://odnature.naturalsciences.be/msfd/nl/>: website over de Kaderrichtlijn Mariene Strategie, met o.a. monitoringsgegevens
 - o <http://www.marineatlas.be/nl/>: Belgisch portaal voor mariene data en informatie
- <http://www.biosafety.be>: Belgische website over de bioveiligheid, met een register van de in België uitgevoerde veldexperimenten en klinische proeven met GGO's
- <http://www.biosafetyprotocol.be>: Belgisch clearing house van het Protocol inzake bioveiligheid
- www.biodiversity.be: de portaalsite van het Belgian Biodiversity Platform van het Federaal Wetenschapsbeleid

De bescherming van werknemers, de bevolking en het leefmilieu tegen ioniserende stralingen wordt beheerd door de minister van Binnenlandse zaken. Diverse websites hebben betrekking op deze activiteiten:

- <http://fanc.fgov.be>: website van het Federale Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC)
- <http://www.radonactie.be>: communicatieactie van het FANC naar het grote publiek. Het radonactieplan van het FANC informeert over de gevaren van dit gas, dat elk jaar ongeveer 480 gevallen van longkanker veroorzaakt in België.

Daarnaast zijn er milieuverklaringen (EMAS) beschikbaar op de websites van de federale overheidsdiensten.

***paragraaf 4 :**

Zoals voorzien in de wet van 5 augustus 2006 wordt om de vier jaar een federaal rapport over de staat van het federale leefmilieubeleid en over de staat van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België gepubliceerd. In 2024 wordt de publicatie van een vierde federaal milieuraapport in twee luiken voorzien voor de periode 2019-2023. Het werd door de minister van Leefmilieu aan het Parlement bezorgd. Deze documenten zijn beschikbaar op de website van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (www.health.belgium.be) onder Milieu > Milieubeleid > Data en indicatoren > [Federale milieuraapporten](#) en [Federale nota's over de milieu-indicatoren](#)). Deze rapporten vormen een aanvulling op de rapporten van de gewesten over de toestand van het leefmilieu.

***paragraaf 5 :**

De wet van 5 augustus 2006 schrijft in zijn artikel 14, §1, expliciet voor dat bepaalde milieu-informatie verplicht op elektronische wijze ter beschikking moeten worden gesteld, overeenkomstig richtlijn 2003/4/EG (teksten van internationaal recht, teksten van federale wetgeving inzake milieu, regeringsverklaringen, federale plannen en programma's in verband met het milieu, toelatingen en vergunningen die belangrijke gevolgen hebben voor het milieu, ...).

***paragraaf 6 :**

De vraag betreffende de manier waarop de overheid de exploitanten aanmoedigt om het publiek te informeren over hun activiteiten die een belangrijke invloed hebben op het milieu, behoort tot de gewestelijke bevoegdheid. Wat betreft de politiek aangaande informatie over producten, zie het antwoord bij paragraaf 8 hieronder.

***paragraaf 7 :**

- a) via het communicatiebeleid van het DG Leefmilieu en de andere betrokken federale autoriteiten
- b) Via zijn website communiceert het DG Leefmilieu milieu-informatie van de federale overheid naar het grote publiek. De pagina <https://www.health.belgium.be/nl/milieu/milieurechten/het-milieu-houdt-u-bezig-u-vraagt-wij-antwoorden> geeft het contactpunt weer om milieu-informatie te verkrijgen. De thema's en websites van de gewesten worden er ook vermeld.

Sinds 2019 is de deelname van het DG Leefmilieu aan beurzen en evenementen steeds beperkter, om budgettaire en personeelsredenen, maar ook vanwege zijn communicatiestrategie. Om zijn publiek te bereiken, maakt het DG nu gebruik van sociale media, die de afgelopen jaren enorm zijn gegroeid. Bovendien leidde de COVID-crisis tot een explosie van het aantal volgers op de FOD-kanalen die het DG gebruikt voor zijn digitale communicatie (Twitter/X, Facebook, LinkedIn, YouTube). Al deze kanalen worden uitgebreid gebruikt door het DG Leefmilieu om zijn verschillende doelgroepen te bereiken, afhankelijk van de specifieke kenmerken van elk netwerk. In 2023 verdubbelde het aantal abonnees op LinkedIn en sindsdien is het blijven groeien, waardoor LinkedIn een communicatiekanaal bij uitstek is geworden, dat een publiek bereikt dat geïnteresseerd is in gezondheids- en milieukwesties.

- c) De wet van 2006 (artikel 12) bepaalt dat elke administratieve overheid een document publiceert en ter beschikking van het publiek houdt dat zijn bevoegdheden en de organisatie van zijn werking beschrijft. De portaalsite van de FOD en www.aarhus.be bevatten deze informatie.

***paragraaf 8 :**

In het kader van het beleid over de productennormen bestaan er momenteel op Belgisch federaal niveau diverse mechanismen die streven naar een betere voorlichting van het publiek:

- economische instrumenten: in België worden milieutaksen geheven op bepaalde producten die worden beschouwd als heel schadelijk voor het leefmilieu. Bijvoorbeeld de milieubelasting op wegwerpcamera's en op batterijen heeft het mogelijk gemaakt een belangrijke positieve weerslag te genereren inzake het ophalen en het recycleren, en ook een grotere bewustwording van het publiek in verband met deze problematiek.

- juridische instrumenten:

* De wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers. Diverse initiatieven ter voorlichting van het publiek zijn gebaseerd op deze wet.

* Het Wetboek economisch recht maakt het de Koning mogelijk de etikettering van de producten te reglementeren om onder andere de bescherming van de consument te verzekeren. Dit Wetboek verbiedt trouwens elke misleidende reclame over de gevolgen voor het leefmilieu van een bepaald product. Het gaat erom de gemiddelde consument te beschermen tegen reclame die foutieve (of leugenachtige) informatie bevatten of de consument misleidt, met name met betrekking tot de effecten van een product op het milieu (het risico dat het product voortbrengt, de resultaten die mogen worden verwacht van het gebruik van het product, de motieven voor de handelspraktijk, etc.).

* Het KB van 05/09/01 betreffende de beschikbaarheid van consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot bij het op de markt brengen van nieuwe personenauto's stelt dat deze informatie aanwezig moet zijn op etiketten, in gidsen en op affiches in de verkooppunten.

* Het KB van 19/03/04 houdende productnormen voor voertuigen verplicht producenten en/of importeurs om op het internet informatie te publiceren over de verwerking van de autowrakken. Deze informatie moet in elk verkooppunt gratis ter beschikking worden gesteld van de potentiële kopers.

- communicatie-instrumenten:

* de elektronische CO₂-gids (zie artikel 3) op de website <https://www.energywatchers.be/nl/co2-gids-voor-nieuwe-wagens>: De publicatie van de elektronische CO₂-gids is een wettelijke verplichting die wordt geregeld door de Europese Richtlijn 99/94 EG en het KB van 05/09/01. Doel van deze gids is de burger te helpen bij het kiezen van een zuinige en milieuvriendelijker wagen.

* www.bandentips.be: de burger op weg helpen bij het kiezen van milieuvriendelijke, veilige banden met minder geluidsoverlast

* www.ecolabel.be, <https://facebook.com/ecolabel.be>, https://www.instagram.com/eu_ecolabel.be/ en [energywatchers.be](https://www.energywatchers.be) (zie artikel 3)

* info over batterijen (en gebruik oplaadbare batterijen): <http://www.health.belgium.be/nl/batterijen-0>

* <http://www.helpdeskdpcc.be>: website voor bedrijven die o.a. producten op de markt brengen

Wat betreft luchtkwaliteit binnenshuis zijn er een aantal communicatie-instrumenten ontworpen om het publiek beter te informeren:

* Oprichting van een Platform voor Binnenluchtkwaliteit, als onderdeel van de wet van 6 november 2022 voor de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in afgesloten ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek. Dit platform verenigt bijna 700 leden van federale administraties en gefedereerde entiteiten, vertegenwoordigers van de academische wereld, industriële sectoren (fabrikanten en installateurs van ventilatiesystemen, luchtzuiveringssystemen of toestellen voor het meten van de luchtkwaliteit), voor het publiek toegankelijke gesloten ruimten die de wet zullen moeten toepassen, enz. Er werden vergaderingen georganiseerd in het kader van het Platform, maar vandaag is het vooral actief via een nieuwsbrief die naar de leden wordt gestuurd om hen te informeren, bijvoorbeeld over de publicatie van een nieuw koninklijk besluit.

* Er werden praktische gidsen opgesteld en gepubliceerd op health.belgium.be: een praktische gids voor de keuze, de installatie, het gebruik en het onderhoud van meetapparatuur voor luchtkwaliteit (doelpubliek = gebruikers); een praktische gids voor het opstellen van een erkenningsaanvraag voor een luchtzuiveringssysteem (doelpubliek = fabrikanten).

Wanneer studies informatie bevatten die van belang is voor het publiek, worden ze gepubliceerd op de website.

Om de wetgeving uit te voeren, staat het DG Leefmilieu in dialoog met beroepsfederaties en ondernemingen. Wat het EU Ecolabel betreft, verloopt de inspraak via een comité waarin verschillende stakeholders vertegenwoordigd zijn.

***paragraaf 9 :**

Deze vraag valt niet onder federale maar onder de gewestelijke bevoegdheid. Evenwel wordt het PRTR Protocol op Belgisch niveau beschouwd als een gemengd verdrag; de federale overheid heeft bijgevolg ingestemd met dit Protocol op 16 februari 2009 (geratificeerd door België op 12 maart 2009).

XII. Obstacles encountered in the implementation of article 5

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 5.

Antwoord:

De voornaamste belemmeringen waarmee men geconfronteerd werd, zijn inherent aan de intrinsieke natuur van de administraties. De implementatie van de concrete maatregelen waarin het Verdrag van Aarhus voorziet inzake de toegang tot de milieu-informatie, vereist aanzienlijke financiële en menselijke middelen, die jaarlijks moeten worden vrijgemaakt.

Het is slechts gedeeltelijk mogelijk geweest om alle hoeveelheden van specifieke werkzame stoffen in biociden die op de markt zijn gebracht te publiceren. Om de vertrouwelijkheid van commerciële gegevens te beschermen, heeft de dienst Biociden de publicatie van deze gegevens beperkt tot het volgende: ten minste drie verschillende spelers moeten de biocide werkzame stof op de markt brengen.

XIII. Further information on the practical application of the provisions of article 5

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over het verzamelen en verspreiden van milieu-informatie in artikel 5, bv. zijn er statistieken beschikbaar over de gepubliceerde informatie?

Antwoord:

Het DG Leefmilieu beschikt over cijfers wat betreft het aantal webpagina's en het aantal gepubliceerde nieuwsitems op de portaalsite. Deze cijfers worden intern gebruikt om het communicatiebeleid uit te bouwen.

Verschillende brochures van het DG Leefmilieu worden in grote aantallen aangevraagd en regelmatig opnieuw uitgegeven en gedrukt (Noordzee, handel in bedreigde diersoorten, chemische producten, enz.). Publicaties over chemische producten worden vooral aangevraagd door leerkrachten, professionals (uit de medische sector) en gezinnen.

Vandaag worden cijfers met betrekking tot de sociale media en de interacties met het publiek als indicatoren gebruikt. De interacties met het publiek (die kunnen oplopen tot enkele duizenden per boodschap, afhankelijk van het onderwerp) en het aantal volgers dat toeneemt, zijn nieuwe middelen om de ontvankelijkheid van het publiek ten opzichte van de thema's en boodschappen na te gaan.

XIV. Website addresses relevant to the implementation of article 5

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

Zie hierboven

XV. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on public participation in decisions on specific activities in article 6

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over inspraak in besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 6 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discrimatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. In het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I van het Verdrag;
 - (ii) de bepalingen van artikel 6 toegepast worden op de besluiten over voorgestelde activiteiten niet vermeld in bijlage I, die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat gedurende een milieubesluitvormingsprocedure, het betrokken publiek geïnformeerd wordt op een adequate en doeltreffende manier, binnen de gestelde termijn en bij ingang van de procedure over de zaken vermeld in **paragraaf 2**;
- (c) Maatregelen genomen om te waarborgen dat de termijnen van de inspraakprocedures de vereisten in **paragraaf 3** respecteren;
- (d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat er vroegtijdige inspraak is;
- (e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om potentiële aanvragers aan te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen;
- (f) Met betrekking tot **paragraaf 6**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek alle informatie verschaffen die relevant is voor de in artikel 6 bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure;
 - (ii) in het bijzonder, de bevoegde overheidsinstanties het betrokken publiek de in deze paragraaf opgesomde informatie verschaffen;
- (g) Met betrekking tot **paragraaf 7**, maatregelen genomen om te waarborgen dat inspraakprocedures het publiek de mogelijkheid bieden om opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit;
- (h) Met betrekking tot **paragraaf 8**, maatregelen genomen om te waarborgen dat in het besluit naar behoren rekening gehouden wordt met het resultaat van de inspraak;
- (i) Met betrekking tot **paragraaf 9**, maatregelen genomen om te waarborgen dat het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures;
- (j) Met betrekking tot **paragraaf 10**, maatregelen genomen om te waarborgen dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in paragraaf 1 bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van paragrafen 2 t.e.m. 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, als daar reden toe is;
- (k) Met betrekking tot **paragraaf 11**, maatregelen genomen om de bepalingen in artikel 6 toe te passen op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Antwoord:

***paragraaf 1 :**

(a)

(i) De vergunning voor bijzondere activiteiten en bijgevolg de toepassing van de procedure van milieueffectbeoordeling valt in hoofdzaak onder de bevoegdheid van de gewesten. De federale overheid blijft echter bevoegd voor het vergunnen van de activiteiten inzake kernenergie en van de activiteiten in de zeegebieden die onder de rechtsbevoegdheid van België vallen (Noordzee). De wetgeving van toepassing op vergunningen voor activiteiten in de Noordzee, inclusief de lijst van uitzonderingen, werd herzien door de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden (de wet marien milieu).

- Wat de sector van de kernenergie betreft, is de federale overheid bevoegd voor het verlenen van de vergunningen voor de oprichting en exploitatie van de betreffende installaties. In deze is het FANC louter bevoegd om een beslissing te nemen inzake de veiligheid van installaties die elektriciteit produceren door de splijting van kernbrandstoffen. Het is dan ook slechts dit gedeelte waarvoor het FANC een openbaar onderzoek kan organiseren als dit dienstig wordt geacht. De integrale vergunningsprocedure voor kerninstallaties van de hoogste risicoklasse (klasse I, die de installaties omvat waarop artikel 6 van toepassing is) is vervat in het algemene reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen (koninklijk besluit van 20 juli 2001).
- Wat de vergunningsplichtige activiteiten en de installaties in de zeegebieden betreft, bepaalt artikel 16, §1 van de wet marien milieu het volgende:

“§ 1. In de zeegebieden zijn de hierna vermelde activiteiten onderworpen aan een voorafgaande vergunning:

- 1° het plaatsen of uitbaten van een offshore-installatie;*
- 2° het graven van sleuven;*
- 3° het ophogen van de zeebodem;*
- 4° het gebruik van explosieven;*
- 5° het gebruik van toestellen met een grote akoestische impact;*
- 6° het achterlaten en het vernietigen van wrakken en gezonken scheepsladingen;*
- 7° de commerciële en industriële activiteiten.”*

Voor de exploratie en de exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen van de zeebodem en van de ondergrond is een milieuvergunning en een concessie vereist, die worden verleend op basis van de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet - levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat.

Wat de verplichting tot uitvoering van een milieueffectenbeoordeling betreft, bepaalt artikel 17 van de wet van 11 december 2022 het volgende: *“De procedure voor het verlenen van een vergunning, bedoeld in artikel 16, §§ 1 en 2, omvat onder meer een milieueffectenbeoordeling, die minstens uit de volgende stappen bestaat:*

- 1° het opstellen van een milieueffectbeoordelingsrapport door de aanvrager, bedoeld in artikel 19, op diens verantwoordelijkheid en diens kosten;*
- 2° de uitvoering van raadplegingen met de instanties die op grond van hun specifieke verantwoordelijkheden op milieugebied of op grond van hun lokale, regionale, federale bevoegdheden met het project te maken kunnen krijgen, met het publiek en, in voorkomend geval, met andere landen. Hiervoor dienen er passende termijnen te worden voorzien, die niet minder dan dertig dagen mogen duren;*
- 3° het onderzoek door de BMM van de in het milieueffectbeoordelingsrapport gepresenteerde informatie en, in voorkomend geval, van de aanvullende informatie die door de aanvrager wordt verstrekt en van alle via de raadplegingen ontvangen relevante informatie;*

4° de gemotiveerde conclusie van de BMM over de aanzienlijke effecten van het project op het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de resultaten van het onderzoek, bedoeld in de bepaling onder 3°, en, indien van toepassing, haar eigen aanvullend onderzoek;

5° het advies van de dienst Marien Milieu;

6° een beslissing over het al dan niet verlenen van een vergunning waarbij de gemotiveerde conclusie van de BMM en het advies van de dienst Marien Milieu geïntegreerd wordt.” De procedure inzake het toekennen van een milieuvergunning is vervat in het koninklijk besluit van 26 april 2024 betreffende de procedure tot instelling van mariene beschermde gebieden, tot Natura 2000-toelating en Natura 2000-goedkeuring en tot milieuvergunning in de Belgische zeegebieden.

(ii)

(b) (c) (d) (f) (g) (h) (i)

- Op het vlak van de vergunningen voor inrichtingen uit de hoogste risicoklasse die gebruik maken van ioniserende stralingen bepaalt artikel 6 van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 dat het openbaar onderzoek wordt georganiseerd door het FANC en dat standpunten, opmerkingen en bezwaren aan deze instelling worden gericht. Het FANC is ermee belast om zich uit te spreken over deze standpunten, opmerkingen en bezwaren in verband met de impact op het gebied van de ioniserende stralingen.

De inwoners kunnen het dossier raadplegen bij het FANC. Het dossier is ook ter beschikking op de website van deze instelling. Daarnaast wordt hetzelfde dossier in fysieke vorm of digitaal ter inzage gelegd bij de gemeente waar het voorwerp van de aanvraag is gevestigd.

Het openbaar onderzoek wordt aangekondigd op verschillende kanalen en deze aankondiging vat de belangrijkste elementen van het dossier samen.

Dit artikel bepaalt eveneens welke adviesinstanties dienen te worden geraadpleegd tijdens en parallel aan het openbaar onderzoek.

De vermelde instanties worden in elk geval geraadpleegd, onafhankelijk van de eventuele toepassing van artikel 6.4 in het geval van mogelijke grensoverschrijdende of gewestoverschrijdende effecten.

Een grens- of gewestoverschrijdende consultatie is vereist ingeval er grens- of gewestoverschrijdende gevolgen voortkomen uit het project, in toepassing van het verdrag van Espoo en richtlijn 2011/92/EU (artikel 7).

Wat betreft de manier waarop gewaarborgd wordt dat rekening wordt gehouden met het resultaat van de inspraak (h), kan het volgende worden vermeld. In de artikelen 6.1bis.6, §3 en 6.5, §1 van het koninklijk besluit van 20 juli 2001, werd verankerd dat het FANC bij het beoordelen van milieueffectbeoordelingsrapporten, dient rekening te houden met: 1) de resultaten van het openbaar onderzoek, 2) de adviezen van verschillende adviesinstanties en 3) land- of gewestoverschrijdende raadplegingen. Onder adviesinstanties dienen de gemeenten en hogere overheden begrepen te worden waarin het voorwerp van de aanvraag zich bevinden of zich binnen een straal van 5km van het voorwerp bevinden.

De beslissing wordt medegedeeld aan:

1°de aanvrager, bij een ter post aangetekende brief;

2°de in toepassing van artikel 6.3.4 van het KB van 20 juli 2001 geconsulteerde instanties;

3°de burgemeester van elke gemeente bedoeld in artikel 6.3.3 van het KB van 20 juli 2001, die de beslissing bekendmaakt door een bericht op de website van de gemeente en, indien deze op het grondgebied van zijn gemeente gelegen is, laat aanplakken aan de exploitatiezetel;

4°de directeur van de directie Toezicht Welzijn op het Werk van het gebied;

5°de gezondheidsinspecteur van het gebied;
 6°de voorzitter van het directiecomité van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken;
 7°de directeur-generaal van NIRAS;
 8°in voorkomend geval, de overeenkomstig artikel 6.4 geïnformeerde lidstaten van de Europese Unie, Verdragspartijen van het Verdrag van Espoo en gewesten;
 9°het Directoraat-generaal Leefmilieu, in geval van raadpleging van de Europese commissie;
 De beslissing wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

- **Op het vlak van het mariene milieu** bepaalt artikel 61 van het koninklijk besluit van 26 april 2024 dat de vergunningsaanvraag door de BMM (de wetenschappelijke dienst Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen) wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en op de website van de BMM binnen een termijn van 15 dagen vanaf de aanvang van de termijn voor het behandelen van de aanvraag. De aanvraag wordt ook binnen dezelfde termijn bekendgemaakt door de aanvrager door middel van minstens één ander vrij te kiezen communicatiemiddel. Het publiek kan zijn standpunten, opmerkingen, bezwaren en adviezen aan de BMM betekenen binnen een termijn van 60 dagen vanaf de aanvang van de termijn voor het behandelen van de aanvraag. Ook legt de BMM de aanvraag voor advies voor aan de leden van de Raadgevende Commissie Marien Ruimtelijk Plan.

- De BMM publiceert alle stukken van de aanvraag op haar website. Het publiek kan alle stukken van de aanvraag inzien bij de BMM. Zonder dat dit een substantiële vormvereiste is waarvan de niet naleving de wettigheid van het besluit van de minister in het gedrang zou kunnen brengen, vraagt de BMM alle kustgemeentes de aanvraag van maandag tot en met vrijdag, uitgezonderd feestdagen, elke dag gedurende minstens een halve dag ter inzage te leggen.

De grensoverschrijdende consultaties zijn geregeld in de artikelen 66 tot en met 68.

De BMM maakt een gemotiveerde conclusie op, waarbij zij een beoordeling van de aanzienlijke milieueffecten van de activiteit maakt en over de aanvaardbaarheid van de activiteit voor het marien milieu in het licht van deze beoordeling adviseert. Bij het opstellen van deze gemotiveerde conclusie houdt de BMM onder meer rekening met de standpunten, opmerkingen, bezwaren en adviezen ingediend tijdens de publieksraadpleging (artikel 71, §2).

De beslissing van de minister is met redenen omkleed en bevat onder meer de gemotiveerde conclusie van de BMM, het advies van de dienst Marien Milieu, een samenvatting van afgeleverde adviezen en de resultaten van de publieksraadpleging en de wijze waarop deze zijn meegenomen of op een of andere manier behandeld en de mogelijkheid en de modaliteiten voor het betrokken publiek om beroep in te stellen tegen het genomen besluit (artikel 80).

De beslissing wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad (artikel 83). De bekendmaking vermeldt de mogelijkheid en de modaliteiten voor het betrokken publiek om beroep in te stellen tegen het genomen besluit en dat op de website van de BMM de volledige inhoud van het besluit en alle bijlagen kunnen worden geconsulteerd. De BMM publiceert de volledige inhoud van het besluit en alle bijlagen van het besluit op haar website binnen tien dagen na ontvangst van het besluit. De tekst van het besluit en alle bijlagen blijven permanent op de website staan. De dienst Marien Milieu verstuurt binnen dezelfde termijn het besluit digitaal aan de leden van de Raadgevende Commissie. Het publiek kan het besluit opvragen of inzien bij de BMM en de dienst Marien Milieu.

(j) Dezelfde procedure als diegene die hierboven wordt uiteengezet, zal worden toegepast voor de

wijziging van de vergunning (artikel 97), dit betreft elke verandering van de voorwaarden die tot gevolg kan hebben dat het nadeel aan het marien milieu groter of van een andere aard is ten opzichte van het nadeel dat door de geldende vergunning wordt beheerst of elke niet-substantiële verandering aan de vergunde activiteit die als gevolg kan hebben dat het nadeel aan het marien milieu groter of van een andere aard is ten opzichte van het nadeel dat door de geldende vergunning wordt beheerst.

(k) België heeft richtlijn 2001/18/EG inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen omgezet via het koninklijk besluit van 21 februari 2005, dat een mechanisme voorziet om het publiek te informeren en te raadplegen bij de besluitvorming omtrent de doelbewuste introductie van GGO's voor experimentele doeleinden en het in de handel brengen van GGO's als product of in producten. Bovendien is Verordening (EG) 1829/2003 van 22 september 2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders rechtstreeks van toepassing voor België en bevat die ook bepalingen omtrent het informeren en raadplegen van het publiek alvorens toe te laten om genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders in de handel te brengen. Doordat deze bepalingen overeenstemmen met de wijziging van het verdrag over genetisch gemodificeerde organismen kan België ze ratificeren, wat gebeurd is op 17 juni 2009.

XVI. Obstacles encountered in the implementation of article 6

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen in artikel 6.

Antwoord:

XVII. Further information on the practical application of the provisions of article 6

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten in artikel 6, bv. bestaan er statistieken of andere informatie over inspraak bij besluiten over specifieke activiteiten, of over besluiten die de bepalingen van dit artikel niet toepassen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden?

Antwoord:

Artikel 5, §2, van de wet marien milieu stelt dat deze wet ook van toepassing is op militaire activiteiten, met uitzondering van activiteiten van de Belgische Krijgsmacht of de geallieerde strijdkrachten, die dringend of onontbeerlijk zijn voor de bescherming van de openbare orde en de openbare veiligheid, de verdediging van het grondgebied inbegrepen. De procedure hieromtrent zal in een nog uit te werken koninklijk besluit uitgewerkt worden, met inbegrip van de aanwijzing van de militaire overheden die bevoegd zijn om te beslissen of een handeling al dan niet dringend of onontbeerlijk is voor de bescherming van de openbare orde en de openbare veiligheid.

XVIII. Website addresses relevant to the implementation of article 6

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<https://odnature.naturalsciences.be/mumm/nl/>: website van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee, departement van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen dat zich toelegt op de studie van het mariene milieu in het algemeen en van de Noordzee in het bijzonder.

<https://www.health.belgium.be/nl/onze-Noordzee/>: website van de dienst Marien Milieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

<http://fanc.fgov.be>: website van het Federale Agentschap voor Nucleaire Controle

XIX. Practical and/or other provisions made for the public to participate during the preparation of plans and programmes relating to the environment pursuant to article 7

Noteer de passende praktische en/of andere bepalingen genomen voor inspraak voor het publiek tijdens de voorbereiding van plannen en programma's die betrekking hebben op het milieu. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

Artikel 7 van het Verdrag van Aarhus werd omgezet door de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu. Deze wet bevat één hoofdstuk betreffende de inspraak van het publiek, dat zowel betrekking heeft op de raadplegingen die moeten gebeuren in het kader van het Verdrag van Aarhus als op de raadplegingen voorzien in het kader van de strategische beoordeling van de gevolgen voor het milieu van federale plannen en programma's (richtlijn 2001/42/EG). Deze wet harmoniseert dus op federaal niveau de procedures voor inspraak van het publiek bij plannen en programma's.

De openbare raadplegingen die de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu organiseert, worden aangekondigd in het Belgisch Staatsblad, op de nationale website www.aarhus.be, op www.belgium.be en op de websites www.health.belgium.be en www.consult-leefmilieu.be van de FOD. Ze worden ook aangekondigd via de sociale media van de FOD (<https://www.facebook.com/volksgezondheid/> en <https://www.linkedin.com/company/federal-public-service-health-food-chain-safety-and-environment/>). Als een raadpleging is afgelopen, wordt een verslag of samenvatting van de resultaten van de raadpleging en hoe hiermee werd rekening gehouden gepubliceerd op www.consult-leefmilieu.be.

Van eind 2020 tot 2024 werden door de FOD Volksgezondheid 20 raadplegingen georganiseerd bij het uitwerken van plannen en programma's. Voor de vorige raadplegingen: zie vorig rapport. Publieke raadplegingen worden ook georganiseerd en beheerd door andere federale overheidsdiensten, instellingen en organisaties.

Raadpleging	Jaar	Aantal deelnemers	Individueel	Als vertegenwoordiger van een instelling	Voorafgaande interventie van de stakeholders ¹	Aanneming plan
1. Nationale biodiversiteitsstrategie: 24/06/2024 - 24/09/2024: Openbare raadpleging over het ontwerp van de 'Actualisering van de Belgische nationale biodiversiteitsstrategie tot 2030'	2024	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend		Nog niet bepaald
2. Marien ruimtelijk plan 2026-2034: 28/05/2024 – 27/08/2024: Openbare raadpleging over het ontwerp van het koninklijk besluit tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan (MRP) voor de periode van 2026 tot 2034 in de Belgische zeegebieden en het bijhorend strategisch milieueffectenrapport	2024	59 (23 via online formulier, 36 via e-mail)	21	38	Startevenement op 19/04/2023 met uitleg over procedure en tijdslijn met optie voor stakeholders om voorafgaand hun voorstellen in te dienen, sectorale overleggen en voorlegging aan een raadgevende commissie MRP met alle gewestelijke en federale diensten met een bevoegdheid op zee. Gerichte presentaties tijdens consultatie voor Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, kustburgemeestersoverleg, Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling. Openbare overlegvergadering op 1/07/24	Nog niet bepaald

¹ Het gaat om de voorafgaande interventie van de stakeholders bij de uitwerking van het plan (informele en legaal niet voorziene raadpleging).

3. Milieuvergunningsaanvraag windmolenpark Duinkerke: 8/04/2024 – 18/05/2024: Openbaar onderzoek over de milieuvergunningaanvraag van het Franse offshore windmolenpark voor de kust van Duinkerke	2024	Niet gekend aangezien opmerkingen rechtstreeks werden ingediend in het Franse régistre numérique	Idem	Idem. Gekende ingediende opmerkingen door: *federale Belgische diensten: 5 *diensten Vlaamse overheid: 5 *lokale Vlaamse overheden: 4	Voorafgaand overleg tussen de dienst Marien Milieu - DG Scheepvaart en Franse overheid (préfet du Nord) in het kader van Espoo	Beslissing over vergunningaanvraag nog niet genomen door Franse overheid
4. Exotische dieren: 18/10/2023 – 17/12/2023: Openbare raadpleging over het ontwerp van Nationaal plan 'Één wereld, één Gezondheid – Exotische dieren – Plan voor een verantwoorde handel op ecologisch en gezondheidsvlak'	2023	2	1	1	-	Nog niet bepaald
5. Actieplan Leefmilieu-gezondheid: 16/08/2023 – 16/10/2023: Openbare raadpleging over het ontwerp van het Derde Nationaal Actieplan Leefmilieu-gezondheid (NEHAP3)	2023	33	22	11	Het NEHAP werd opgesteld door het NEHAP-secretariaat, bijgestaan door leden (wetenschappers, experts, ambtenaren) van 7 verschillende nationale werkgroepen	08/01/2024
6. Beheerplannen Vlakte van de Raan: 9/02/2023 – 9/04/2023: Openbare raadpleging over het ontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en de beheerplannen voor de Vlakte van de Raan (2023)	2023	1	0	1 (consortium van ngo's)	-	- Instandhouding- doelstellingen: 1/09/2023 - Beheerplannen: 29/11/2023
7. Persistente organische verontreinigende stoffen: 21/11/2022 – 20/01/2023: Openbare raadpleging over het ontwerp van vierde nationaal implementatieplan van het Verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen (POP's)	2022- 2023	0	0	0	-	8/02/2023

8. Biociden: 05/07/2022 – 03/10/2022: Openbare raadpleging over het ontwerp van het federaal reductieplan voor biociden	2022	7	1	6 (waarvan 1 van 3 milieuverenigingen samen)	-	3/03/2023
9. Invasieve uitheemse soorten: 01/03/2022 – 29/04/2022: Openbare raadpleging over het ontwerp van nationaal actieplan betreffende de prioritaire routes van onopzettelijke introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten van de Unielijst in België	2022	0 (voor het federale onderdeel van het plan)	0	0	De stakeholders waren niet betrokken bij het opstellen van de actiepunten van het plan, maar worden wel nauw betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de acties.	23/06/2022
10. Federaal Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen: 17/01/2022 - 20/03/2022: Openbare raadpleging over het ontwerpprogramma 2023-2027 van het Federaal Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen (FRPG)	2022	917 (totaal NAPAN = federaal programma + 3 gewestelijke programma's)	894	23	De NAPAN Raad (waarin een groot aantal stakeholders vertegenwoordigd zijn) werd actief betrokken bij de opmaak van het ontwerpprogramma.	21/12/2023
11. Hormoonverstoorders: 17/12/2021 – 14/02/2022: Openbare raadpleging over het ontwerp van het nationaal actieplan hormoonverstoorders (NAPED)	2021-2022	90	67	23	Stakeholders werden actief betrokken bij de voorbereiding van het ontwerpactieplan (overlegvergaderingen + NEHAP werkgroep hormoonverstoorders)	20/06/2022
12. Maatregelenprogramma Belgische mariene wateren: 1/07/21 – 30/09/21: Openbare raadpleging over het ontwerp van het maatregelenprogramma voor de Belgische mariene wateren (2022-2027), in het kader van de Mariene Strategie	2021	8	3	5 (waarvan 1 consortium van ngo's)	Het opstellen van het maatregelenprogramma werd bijgestuurd door een begeleidingscomité met stakeholders. Het ontwerp van het programma werd voorafgaandelijk aan de raadpleging voorgesteld in een vergadering van de	25/01/2022

					CCIM-stuurgroep Noordzee en Oceanen.	
13. Beheerplannen Natura 2000: 1/07/21 – 30/09/21: Openbare raadpleging over het ontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en het ontwerp van de beheerplannen voor Natura 2000 in het Belgische deel van de Noordzee (2022-2027)	2021	5	1	4 (waarvan 1 consortium van ngo's)	-	- Instandhoudingsdoelstellingen: 11/01/2022 - Beheerplannen: 21/02/2022
14. Nederlands Waterprogramma: 15/06/21 – 14/09/21: Openbare raadpleging over het ontwerp van Nederlands Waterprogramma 2022-2027 en het milieueffectenrapport	2021	0	0	0	-	18/03/2022
15. Antimicrobiële resistentie: 12/05/21 – 10/07/21: Openbare raadpleging over het ontwerp van Belgisch nationaal actieplan "One Health" voor de bestrijding van antimicrobiële resistentie	2021	14	0	14	Op 22/12/2019 werd een stakeholdersdialoog georganiseerd, waaraan een 200-tal personen uit verschillende stakeholderdomeinen (academisch, privaat/praktijk/sector, overheden) deelnamen, het NAP werd voorgesteld en feedback werd verzameld voor de 3 verschillende pijlers (menselijke gezondheid, diergezondheid, milieu) en vervolgens werd plenair teruggekoppeld.	17/11/2021
16. Bestuivers: 12/05/21 – 10/07/21: Openbare raadpleging over het ontwerp van Belgische nationale strategie inzake bestuivers voor 2021-2030	2021	22	17	5	-	30/11/2021

17. Stroomgebiedsbeheerplan Belgische kustwateren: 1/03/21 – 30/09/21: Openbare raadpleging over het ontwerp van het derde stroomgebiedsbeheerplan voor de Belgische kustwateren (2022-2027)	2021	3	0	3	-	21/12/2021
18. Verdrag van Aarhus: 20/10/2020 – 24/11/2020: Openbare raadpleging over de toepassing van het Verdrag van Aarhus in België	2020	2 (voor het federale rapport)	0	2	-	(Niet van toepassing)
19. De bouw van een windmolenpark voor de kust van Duinkerke: 14/09/2020 – 13/12/2020: Openbare raadpleging over de plannen van de Franse overheid voor de bouw van een windmolenpark, die gevolgen kan hebben voor de Belgische kustgemeenten en hun economie	2020	29 vragen gesteld tijdens een online event georganiseerd door de FOD Volksgezondheid + standpunt van de burgemeester van De Panne	-	-	-	10/05/2021
20. Monitoringsprogramma Belgische mariene wateren: 15/04/20 – 15/06/20: Openbare raadpleging over het ontwerp van de actualisering van het monitoringsprogramma voor de Belgische mariene wateren	2020	7	2	5 (waarvan 1 consortium van ngo's)	Het monitoringsprogramma werd opgesteld in samenwerking met alle wetenschappelijke instellingen die een aspect van de monitoring op zich nemen.	Bezorgd aan de Europese Commissie op 19 oktober 2020.

XX. Opportunities for public participation in the preparation of policies relating to the environment provided pursuant to article 7

Verklaar welke inspraakmogelijkheden er zijn tijdens de voorbereiding van het beleid dat betrekking heeft op het milieu.

Antwoord: In de mate dat het beleid vervat zit in federale plannen en programma's is er een inspraakmogelijkheid voor het publiek door middel van de publieksraadpleging (zie hierboven). Voor het overige zijn er geen algemene bepalingen in de federale wetgeving over inspraakmogelijkheden voor het publiek bij de voorbereiding van het beleid. In concrete domeinen en wetgeving worden dergelijke inspraakmogelijkheden wel voorzien.

XXI. Obstacles encountered in the implementation of article 7

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van artikel 7.

Antwoord: De directe invloed van plannen en programma's op het dagelijkse leven van de burger blijft moeilijk in te schatten. Over het algemeen zien we dat plannen over onderwerpen met een meer directe impact op de burger altijd een groot aantal reacties teweegbrengen. Dit was het geval voor het Federaal Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen en het nationaal actieplan hormoonverstoorders (met respectievelijk meer dan 900 en 90 deelnemers aan de raadpleging).

XXII. Further information on the practical application of the provisions of article 7

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak in besluiten over specifieke activiteiten in artikel 7.

Antwoord: De AD Energie van de FOD Economie vermeldt het koninklijk besluit van 22 oktober 2022 tot vaststelling van het eerste deel van de Nationale Beleidsmaatregel met betrekking tot het langetermijnbeheer van hoogradioactief en/of langlevend afval en tot verduidelijking van het stapsgewijze proces voor de vaststelling van de andere delen van deze Nationale Beleidsmaatregelen. Dit besluit was een eerste stap in de uitvoering van de bepalingen vastgelegd in de wet van 3 juni 2014 (houdende wijziging van artikel 179 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980) die een milieueffectenbeoordeling voorziet tijdens de uitwerking van nationaal beleid over nucleair afval.

Er werd in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting (KBS) een dialoog gevoerd over de toekomst van radioactief afval. De participatie van duizenden jongeren, burgers en experts in het kader van een breed maatschappelijk debat in 2023 resulteert in een breed en rijk eindrapport als input voor het beleid de komende decennia. Alle informatie hierover kan geconsulteerd worden via de website www.nuvoormorgen.be

XXIII. Website addresses relevant to the implementation of article 7

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.aarhus.be> waar openbare raadplegingen voor plannen en programma's te vinden zijn die op federaal en/of gewestelijk niveau georganiseerd worden. Ook de vroeger georganiseerde raadplegingen zijn op deze website opgenomen.

XXIV. Efforts made to promote public participation during the preparation of regulations and rules that may have a significant effect on the environment pursuant to article 8

Beschrijf welke inspanningen er gedaan worden om doeltreffende inspraak te bevorderen tijdens de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelgevingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Beschrijf, voor zover passend, de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discriminatievereiste in artikel 3, paragraaf 9.

Antwoord:

De federale overheid heeft in 1997 een Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) opgericht, waarvan de leden vertegenwoordigers zijn van de belangrijkste maatschappelijke actoren (werkgevers, vakbonden, ngo's actief voor het milieu, ngo's Noord/Zuid, de wetenschappelijke wereld, consumenten, jongeren, etc.) en die de federale overheid adviezen geeft inzake het federale beleid op het vlak van de duurzame ontwikkeling. Sinds haar oprichting heeft het FRDO ongeveer 300 adviezen opgesteld.

De Raad werd opgericht door de wet van 5 mei 1997, die werd aangepast in 2010, 2012, 2013 en 2014. Deze wet beheert de coördinatie van de federale politiek inzake duurzame ontwikkeling.

Overeenkomstig artikel 11 van deze wet heeft de Raad als opdracht:

- a) advies te verlenen over maatregelen betreffende het federale en Europese beleid inzake duurzame ontwikkeling, genomen of in het vooruitzicht gesteld door de federale overheid, in het bijzonder in uitvoering van de internationale verbintenissen van België;
- b) een forum te zijn waar gedebatteerd kan worden over duurzame ontwikkeling;
- c) wetenschappelijke studies voor te stellen in domeinen die verband houden met duurzame ontwikkeling;
- d) de actieve medewerking op te wekken van de openbare en particuliere organisaties alsook de burgers om deze doelstellingen te verwezenlijken.

De Raad vervult deze opdrachten op eigen initiatief of op vraag van de ministers of staatssecretarissen, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat of van andere instanties (zoals interministeriële conferenties, interfederale initiatieven zoals CONCERE of de Nationale Klimaatconferentie, etc.)

De Raad kan beroep doen op federale administraties of publieke organismen om ondersteuning te bieden bij het uitvoeren van haar opdrachten. De Raad kan iedere persoon raadplegen wiens samenwerking nuttig wordt geacht voor het bestuderen van bepaalde vraagstukken.

Als de Raad een advies richt aan de federale overheid, geeft de betrokken minister aan welk gevolg hieraan wordt gegeven door de regering of, in voorkomend geval, de redenen waarom van het advies wordt afgeweken.

Ten gevolge van de institutionele ontwikkelingen van het land is de FRDO steeds meer belast met het coördineren van gemeenschappelijke adviezen van het federaal en het gewestelijk niveau door het werk van gewestelijke raden te coördineren voor domeinen als de nationale strategie voor duurzame ontwikkeling, de klimaat- en energiepolitiek en de Voluntary National Review (van de Verenigde Naties).

De FRDO dient eveneens geraadpleegd te worden door federale overheden in het kader van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu. Deze wet zet richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en richtlijn 2003/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 mei 2003 tot voorziening in inspraak

van het publiek in de opstelling van bepaalde plannen en programma's betreffende het milieu en, met betrekking tot inspraak van het publiek en toegang tot de rechter, tot wijziging van de Richtlijnen 85/337/EEG en 96/61/EG van de Raad om. In het kader van deze wet werd de FRDO met name gecontacteerd voor de opslag van radioactief afval en het transportnetwerk voor elektriciteit.

In het werk van de Raad wordt in het bijzonder aandacht besteed aan het respect voor de internationale engagement van België, zoals de Agenda 21, het klimaatverdrag, het biodiversiteitsverdrag en zijn protocollen en de Agenda 2030. Deze engagementen zijn het resultaat van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake milieu en ontwikkeling die plaatsvond in juni 1992 in Rio de Janeiro. Deze engagementen zijn aangevuld door het Akkoord van Parijs inzake het klimaat van 2015, het Mondiaal Kader voor Biodiversiteit van Kunming-Montreal van 2022 en door de engagementen aangegaan in het kader van de Agenda 2030, die België heeft ondertekend in 2015 en die 17 duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen omhelst die tegen 2030 te realiseren zijn.

Naast het juridische kader op het federaal niveau geeft het internationaal kader, via de Agenda voor duurzame ontwikkeling voor de horizon 2030, richting aan het werk van de Raad. De Agenda 2030 werd vastgelegd in 2015 in het kader van de Verenigde Naties. De DOD's (duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen) vormen er een belangrijk onderdeel van. Deze DOD's zijn van toepassing op alle landen, inclusief België. Gedurende de laatste jaren heeft de Raad al verschillende aanbevelingen uitgewerkt voor de implementatie van de DOD's in ons land. De DOD's vormen eveneens een hoofdprioriteit voor de werking van de Raad. Het jaarverslag van de Raad neemt staat op van de verschillende luiken van de uitvoering ervan op dit niveau.

De uitvoering van duurzame ontwikkeling voor België op het federaal niveau wordt geleidelijk vorm gegeven volgens een leercyclus van vijf jaren. Dit betekent dat een interdepartementale samenwerking wordt vastgelegd bij elke cyclus van acties en maatregelen die in staat stellen te evolueren van de huidige situatie naar de gewenste situatie in 2050. Deze acties worden bekendgemaakt in het federaal plan voor duurzame ontwikkeling, uitgevoerd door elke federale administratie en vervolgens geëvalueerd. Deze evaluatie dient als basis voor een nieuwe cyclus van vijf jaren. Deze werkmethode per cyclus zorgt ervoor dat de genomen beslissingen continue kunnen worden geoptimaliseerd en aangepast naar aanleiding van de veranderende context. Zo wordt gebruik gemaakt van de opgedane ervaring en kennis om elke cyclus beter te doen en om nieuwe acties en maatregelen te bepalen. Het laatste Plan werd goedgekeurd op 1 oktober 2021 en de FRDO bracht een advies uit over het voorontwerp van dit Plan op 4 juni 2021.

In haar missie als forum bevordert de Raad het debat over duurzame ontwikkeling door forums open voor het publiek, seminars, rondetafels en conferenties te organiseren over een veelheid aan onderwerpen, zoals biodiversiteit, mobiliteit, energiebeleid en klimaat, ontwikkelingsbeleid en de middelen en actoren van duurzame financiering.

Experts, vertegenwoordigers van publieke instellingen, de maatschappelijk middenveld en het algemeen publiek hebben de mogelijkheid informatie te verspreiden, hun meningen te verkondigen en hierover in dialoog te treden. De Raad gebruikt de uitkomst van deze uitwisseling van ideeën zo veel mogelijk bij het opstellen van zijn adviezen.

De Raad stelt een jaarverslag op over haar activiteiten, samengesteld uit een administratief verslag en een duurzaamheidsverslag (zie: <https://www.frdo-cfdd.be/nl/publications/rapports-annuels>). Dit verslag wordt overgemaakt aan de Ministerraad, het Parlement en aan de parlementen en de regeringen van de gewesten en de gemeenschappen.

XXV. Obstacles encountered in the implementation of article 8

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van artikel 8.

Antwoord: De covid-19-pandemie had een grote impact op de werking van de FRDO, zowel in zijn rol als adviesverlener aan de federale regering als in zijn rol als forum om het ruime publiek te informeren en bewust te maken met betrekking tot duurzame ontwikkeling.

Om de continuïteit van de werking van de Raad te verzekeren, werden technische middelen ter beschikking gesteld om werkvergaderingen op afstand en voor het publiek toegankelijke webinars te organiseren.

In een advies over radioactief afval, goedgekeurd op 15 april 2020, heeft de FRDO zich uitgesproken over de raadpleging van het publiek tijdens een pandemie.

XXVI. Further information on the practical application of the provisions of article 8

Verschaf verdere informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over publieke inspraak omvat in artikel 8.

Antwoord:

XXVII. Website addresses relevant to the implementation of article 8

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<https://www.frdo-cfdd.be/nl>: website van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling

<https://www.developpementdurable.be/nl/icdo>: website van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO). Ze verenigt de vertegenwoordigers van federale en gewestelijke overheidsdiensten, die verantwoordelijk zijn voor de uitwerking, de uitvoering, de ondersteuning en de evaluatie van het federale duurzame-ontwikkelingsbeleid.

XXVIII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on access to justice in article 9

Noteer wet- en regelgevende en andere maatregelen ter uitvoering van de bepalingen over toegang tot de rechter in artikel 9.

Verklaar hoe elke paragraaf van artikel 9 geïmplementeerd werd. Beschrijf de omzetting van de relevante definities in artikel 2 en de non-discrimatievereiste in artikel 3, paragraaf 9. Alsook in het bijzonder:

- (a) Met betrekking tot **paragraaf 1**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:
 - (i) eenieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie ingevolge artikel 4 niet behandeld werd in overeenstemming met de bepalingen van dat artikel, toegang heeft tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan;
 - (ii) waar er een bepaling is voor zo een beroep bij een rechterlijke instantie, een dergelijk persoon tevens toegang heeft tot een bij wet ingestelde snelle procedure die kosteloos of niet duur is, voor heroverweging door een overheidsinstantie of toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie;
 - (iii) eindbeslissingen ingevolge deze paragraaf bindend zijn voor de overheidsinstanties die de informatie bezit en de redengeving schriftelijk geschiedt, in ieder geval wanneer toegang tot informatie wordt geweigerd;
- (b) Maatregelen genomen om te waarborgen dat binnen het kader van haar nationale wetgeving, leden van het betrokken publiek die voldoen aan de criteria van **paragraaf 2** toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk

en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6,

(c) Met betrekking tot **paragraaf 3**, maatregelen genomen om te waarborgen dat wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, leden van het publiek toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende milieu;

(d) Met betrekking tot **paragraaf 4**, maatregelen genomen om te waarborgen dat:

- (i) de in paragraaf 1, 2 en 3 bedoelde procedures voorzien in passende en doeltreffende middelen;
- (ii) zulke procedures eveneens voldoen aan de (andere) vereisten van deze paragraaf;

(e) Met betrekking tot **paragraaf 5**, maatregelen genomen om te waarborgen dat aan het publiek informatie wordt verstrekt over toegang tot bestuursrechtelijke en rechterlijke herzieningsprocedures.

Antwoord:

***Paragraaf 1 :**

(i) De wet van 5 augustus 2006 richt een Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie op. Die oefent haar taak volledig onafhankelijk en neutraal uit. De aanvrager kan in drie gevallen een beroep indienen: (1) de beslissing van de milieu-instantie is negatief of gedeeltelijk negatief; (2) de instantie heeft binnen de toegestane termijn geen enkele beslissing meegedeeld of; (3) de overheid heeft de positieve beslissing niet uitgevoerd binnen de voorziene termijnen. De aanvrager heeft 60 dagen om zijn beroep in te dienen, ofwel (1) de dag na het versturen van de negatieve beslissing, ofwel (2) bij het verstrijken van de voorziene uitvoeringstermijn, ofwel (3) op eender welk ogenblik indien de instantie geen beslissing heeft genomen. De Federale Beroepscommissie heeft naast haar functie als beroepsinstantie ook een adviserende functie tegenover milieu-instanties, de federale regering en het federale parlement.

Wat de gerechtelijke beroepen betreft, is het gemene recht van toepassing. De aanvrager kan dus bij de Raad van State een nietigverklaring van de administratieve beslissing vorderen overeenkomstig de regels die daarop van toepassing zijn. Hij kan zich ook wenden tot de burgerlijke rechter.

(ii) De beroepsprocedure is kosteloos.

(iii) De beslissing van de Federale Beroepscommissie die zich over het beroep uitspreekt, bindt de milieu-instantie. Als de instantie de beslissing niet heeft uitgevoerd binnen de door de wet voorziene termijn (40 dagen na het indienen van het beroep die kunnen worden verlengd tot maximum 55 dagen), dan voert de Beroepscommissie de beslissing zelf uit als zij in het bezit is van de gevraagde milieu-informatie.

Over de jaren heen werden sinds 2008 verschillende beroepen ingediend:

- 2008: 4 beroepen
- 2009: 3 beroepen
- 2010: 1 beroep
- 2011: 5 beroepen
- 2012: 9 beroepen
- 2013: 11 beroepen
- 2014: 24 beroepen
- 2015: 12 beroepen
- 2016: 16 beroepen
- 2017: 11 beroepen

- 2018: 12 beroepen
- 2019: 6 beroepen
- 2020: 19 beroepen
- 2021: 12 beroepen
- 2022: 10 beroepen
- 2023: 14 beroepen
- 2024: 9 beroepen (september 2024)

Voor de beroepen vóór 2020: zie de vorig rapporten. Hieronder zijn tevens de beroepen opgenomen die in 2020 werden behandeld maar niet werden opgenomen in het vorig rapport.

○ Beroep

➤ **Alle aanvragen vanaf 1 januari 2018 tot heden voor een c en alle gegeven machtigingen voor vluchten vanaf de luchthaven van Oostende met bestemming in Libië (2020)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: het beroep is ongegrond omdat de aanvraag als onredelijk moet beschouwd worden.

➤ **Het beantwoorden van de vraag of een gemeentelijke ambtenaar beschikt over een fytolicentie in het kader van de professionele activiteiten en als dit het geval is het verkrijgen van de fytolicentie (2020)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: het beroep is gegrond.

➤ **Alle documenten uitgewisseld tussen de minister, de beleidsorganen, administraties, parlementaire commissie en permanente vertegenwoordiging van België bij de EU enerzijds en bepaalde federaties die actief zijn op het gebied van elektriciteit, gas en andere brandstoffen anderzijds (2020)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: het betreft hier veertien beroepen die bij verschillende ministers, administraties, parlementaire commissie en permanente vertegenwoordiging van België bij de EU werden ingediend.

De beroepen tegen de twee laatste instanties zijn onontvankelijk. De andere beroepen zijn ontvankelijk maar zonder voorwerp c.q. ongegrond, ofwel omdat de documenten werden overgemaakt, ofwel omdat de gevraagde documenten niet lijken te bestaan of in het bezit te zijn van de betrokken instanties.

➤ **Een kopie van het geluidscertificaat van de in IJsland geregistreerde Boeing 747-400F met registratie TF-AMI (2020)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is zonder voorwerp – de documenten werden overgemaakt.

➤ **Asbest-inventarissen en programma's met betrekking tot het beheer van de risico's ten gevolge van blootstelling aan asbest in de gebouwen van de Politiezone Vesdre (2020)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is zonder voorwerp – de documenten werden overgemaakt.

- **Het expertenverslag van de Universiteit van Luik en Lyon met betrekking tot werken ter verzekering van de rotswand aan lijn 44 te Pepinster beheerd door Infrabel (2020)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is gegrond.

- **Een inspectierapport van de kernreactor van Tihange 2 in het bezit van FANC (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is onontvankelijk, gelet op onregelmatigheden met betrekking tot het indienen van het beroep.

- **Sommige bij de FOD Volksgezondheid geregistreerde fytolicenties (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het betreft hier twee beroepen, waarvan het eerste beroep voorbarig is, en het tweede beroep gedeeltelijk ongegrond (wegens te vaag) en gedeeltelijk gegrond.

- **Documenten bij de Minister van Defensie met betrekking tot acties uitgevoerd door het Belgische leger in het kader van de NAVO-campagne in Libië (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond aangezien de opgevraagde informatie niet als milieu-informatie is te beschouwen.

- **De akkoorden in het bezit van de FOD Mobiliteit met betrekking van de luchtvaartveiligheid, gesloten in 2013 tussen België en Nederland (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond aangezien de opgevraagde informatie niet als milieu-informatie is te beschouwen.

- **Verzoek om toelichting bij een document in het bezit van de Politiezone Vesdre (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond aangezien het gaat om informatie die niet in het bezit is van de Politiezone Vesdre

- **Alle correspondentie en documenten met betrekking tot de lening die de Federale Participatiemaatschappij aan Brussels Airlines heeft verstrekt in het kader van de gezondheidscrisis (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: De informatie heeft maar heel beperkt betrekking op milieu-informatie; voor wat betreft die milieu-informatie is het beroep gegrond.

- **Informatie bij de FOD Volksgezondheid met betrekking tot de exacte hoeveelheden thiamethoxam die door een bepaalde onderneming geëxporteerd worden (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is gegrond

- **Documenten bij de FOV Volksgezondheid met betrekking tot de analyses van aanwezige pesticiden en metabolieten van pesticiden voor en na de behandeling van drinkwater (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond want onredelijk, gelet op de hoeveelheid van de informatie en de beperkte mankracht van de milieu-instantie.

- **Gezondheidscertificaten van honden bij het FAVV (2021)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ontvankelijk maar niet gegrond, aangezien de betrokken instantie niet over de informatie beschikt.

- **De rapporten en verslagen bij het Ministerie van Defensie betreffende de brand op het Groot Schietveld in Brecht op 23 april 2021 (2022)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is gegrond, met uitzondering van bepaalde informatie die als persoonsgegevens kan beschouwd worden, alsook met uitzondering van bepaalde informatie die de rechten van verdediging kunnen schaden.

- **De cijfergegevens van Sciensano per ziekenhuis betreffende de Standardized Mortality Rates van de covid-19- patiënten die opgenomen zijn op intensieve zorgen (van 1 maart 2020 tot 19 januari 2022) en het aantal verpleegkundigen per bed op intensieve zorgen (2022)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond, omdat de bekendmaking van de informatie een risico inhoudt op schade aan de persoonlijke levenssfeer van het publiek.

- **Een vergunning alsook een vergunningsaanvraag met bijlagen, bij de gemeente Donceel (2022)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: De Beroepscommissie is niet bevoegd.

- **Een lijst van de op te volgen pesticiden bij de Minister Volksgezondheid (2022)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond, want de milieu-instantie beschikt niet over de gevraagde informatie.

- **Een verzoek om informatie aan het FAVV met betrekking tot pesticiden en hun metabolieten (2022)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is onontvankelijk want stemt niet overeen met de oorspronkelijke vraag.

- **Een lijst van de metabolieten van pesticiden bij de Minister van Middenstand (2022)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond, want de milieu-instantie beschikt niet over de gevraagde informatie.

- **De correspondentie die de minister van energie en leden van haar kabinet gevoerd hebben met Fluxys (2022)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het gaat om vier beroepen, waarvan twee onontvankelijk (want voorbarig c.q. gericht tegen een andere milieu-instantie dan de instantie die de oorspronkelijke vraag ontving), waarvan één leidde tot de aanbeveling dat de minister om verduidelijking zou vragen aan de verzoeker, en waarvan één ongegrond is omdat het verzoek te vaag geformuleerd bleef.

- **Het rapport gerealiseerd door Engie Electrabel naar aanleiding van het incident van 3 oktober 2022, in het bezit van het FANC (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond want de gevraagde informatie is niet als milieu-informatie te beschouwen.

- **Informatie bij Fluxys met betrekking tot de consumptie van via de LNG Terminal in Zeebrugge ingevoerd vloeibaar gas in België, de export ervan naar onze buurlanden, en de overslag naar andere schepen (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond want Fluxys is niet als een milieu-instantie te beschouwen.

- **Informatie bij de FOD Volksgezondheid aangaande de erkenning en het op de markt brengen van een gewasbeschermingsmiddel (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is gegrond.

- **Interne documenten bij de FOD Volksgezondheid betreffende het arrest C-162/21 van het Hof van Justitie van de Europese Unie d.d. 19 januari 2023 (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond, gedeeltelijk omdat het documenten betreft die niet af zijn, gedeeltelijk omwille van de bescherming van de vertrouwelijke beraadslagingen van de regering.

- **De PEB-bestanden van het Waals Gewest en de Gemeente Paliseul (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het gaat om twee beroepen die beide niet tot de bevoegdheid van de Beroepscommissie behoren.

- **Bepaalde informatie bij de minister van Energie over de totstandkoming van een intentieverklaring tussen Engie en de Federale Regering met betrekking tot de verlening van de uitbating van kerncentrales (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het gaat om twee beroepen, waarvan het eerste ongegrond is omwille van het onredelijk karakter, en het tweede ongegrond omwille van de bescherming van de rechten van verdediging.

- **Door het FAVV genomen monsters betreffende de in de voedselketen aanwezige PFAS (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is zonder voorwerp daar de milieu-instantie de informatie heeft overgemaakt.

- **Door het Ministerie van Defensie genomen monsters betreffende de op militaire basissen aanwezige PFAS (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond, aangezien de Minister de informatie wel aan de verzoeker ter beschikking heeft gesteld, zij het onder een andere dan de gevraagde vorm (en dit op gemotiveerde wijze).

- **Gegevens bij Elia aangaande de impedantie van het netwerk voor alle circuits en transformatoren vanaf 30kV (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is gegrond.

- **Gegevens bij de FOD Volksgezondheid met betrekking tot de uitvoer in 2022 van in België verboden pesticiden (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is gegrond.

- **De technische nota die NIRAS aan de Minister van Energie heeft overgemaakt met betrekking tot de overdracht van de financiële verantwoordelijkheid inzake het beheer van radioactief afval (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is zonder voorwerp aangezien de milieu instantie aanvaardt om de informatie over te maken.

- **Bepaalde informatie bij de minister van energie over de totstandkoming van een intentieverklaring tussen Engie en de Federale Regering met betrekking tot de verlening van de uitbating van kerncentrales (2023)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is zonder voorwerp aangezien de milieu instantie de informatie heeft overgemaakt.

- **Interventieverslagen voor “landbouwgebouwen” in het bezit van verschillende hulpverleningszones (2024)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het gaat om zes verschillende beroepen. Drie beroepen zijn zonder voorwerp omdat de milieu instanties de informatie hebben overgemaakt. Eén beroep is ongegrond, omdat het gaat om informatie waarover de milieu instantie niet beschikt. De twee overige beroepen zijn gegrond.

- **Documenten bij NIRAS met betrekking tot een overheidsopdracht (2024)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is ongegrond omdat de milieu instantie niet beschikt over de gevraagde informatie.

- **Geluidsmetingen bij de Minister van Defensie met betrekking tot de helikoptervluchten op de luchthaven van Oostende (2024)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: Het beroep is zonder voorwerp aangezien de milieu instantie aanvaardt om de informatie over te maken.

- **Dagvaardingen en tussentijdse vonnissen in gerechtelijke procedures tegen Hulpverleningszone Fluvia (2024)**

→ Beslissing van de Beroepscommissie: het beroep is nog in behandeling.

De beslissingen en de adviezen van de federale Beroepscommissie kunnen op de website <https://www.ibz.rn.fgov.be/nl/commissies/toegang-tot-milieu-informatie/> worden geraadpleegd. Deze site wordt beheerd door de FOD Binnenlandse Zaken.

Ten gevolge van het aflopen in april 2023 van de mandaten van een aantal leden van de Beroepscommissie, kon deze niet meer op regelmatige wijze vergaderen noch de ingediende beroepen binnen de voorziene termijn behandelen. Ten gevolge van de benoeming en eedaflegging van nieuwe leden op 20 december 2023 resp. 10 januari 2024, kan de Beroepscommissie opnieuw vergaderen en beslissingen nemen. Zij heeft vervolgens ook alle in de periode april 2023-januari 2024 ingediende beroepen behandeld.

***Paragraaf 2 :**

- Voor het betrokken publiek zijn er op gerechtelijk vlak verschillende beroepen mogelijk:

*Beroep bij de Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)

*Artikel 159 van de Grondwet: wettigheidscontrole van bestuurshandelingen door de rechtbanken

*Beroep bij het Grondwettelijk Hof

- *Beroep bij de voorzitter van de rechtbank van 1ste aanleg die uitspraak doet in kortgeding
- *procedure voor de correctionele rechtbanken
- *procedure voor de burgerlijke rechtbanken

Inzake milieu bestaat ook het beroep dat berust op de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu dat beschikbaar is voor bepaalde partijen voor de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg die uitspraak doet “zoals in kort geding” (zie bespreking hierna voor artikel 9.3).

***Paragraaf 3 :**

Behalve de klassieke gerechtelijke en administratieve beroepen moet de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu speciaal worden aangestipt.

Die wet bepaalt het volgende: *“Onverminderd de bevoegdheid van andere rechtscolleges op basis van andere wetbepalingen, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op verzoek van de procureur des Konings, van een administratieve overheid of van een rechtspersoon die de bescherming van het leefmilieu tot doel heeft, die in zijn statuten het grondgebied heeft omschreven tot waar zijn bedrijvigheid zich uitstrekt en die de voorwaarden voorzien in artikel 17, tweede lid, 1° tot 4°, van het Gerechtelijk Wetboek vervult, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende handeling, die een kennelijke inbreuk is of een ernstige dreiging vormt voor een inbreuk op één of meer bepalingen van wetten, decreten, ordonnances, verordeningen of besluiten betreffende de bescherming van het leefmilieu.*

Hij kan de staking bevelen van handelingen waarvan de uitvoering reeds is begonnen of maatregelen opleggen ter preventie van de uitvoering ervan of ter voorkoming van schade aan het leefmilieu (...).” De voorzitter van de rechtbank zetelt “zoals in kort geding” maar spreekt zich wel uit over de grond van de zaak en niet bij voorraad.

Als deze stakingsvordering wordt ingesteld door een vereniging, gebeurt dit in de vorm van een vordering ter bescherming van het algemeen belang (die moeten voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 17, tweede lid, 1° tot 4°, van het Gerechtelijk Wetboek).

Nadat een arrest van het Hof van Cassatie van 11 juni 2013 het belang van verenigingen die de bescherming van het leefmilieu tot doel hebben, om een rechtsvordering in te stellen had erkend, werd deze rechtspraak in 2018 door de federale wetgever verankerd in het Gerechtelijk Wetboek. De wet van 21 december 2018 (in werking getreden op 10 januari 2019) heeft een tweede lid ingevoegd bij artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de ontvankelijkheidsvoorwaarden voor een rechtsvordering en breidt de mogelijkheid om een rechtsvordering ter bescherming van het algemeen belang in te dienen uit tot elke rechtspersoon die de mensenrechten of de fundamentele vrijheden erkend in de Grondwet of de internationale instrumenten die België binden, wil beschermen.

Deze wet behandelt niet expliciet de rechtsvordering ter bescherming van het algemeen belang voor milieumateries maar men schrijft hierover in de parlementaire werkzaamheden het volgende:

“Gelet op de ontwikkelingen in de rechtspraak van het Hof van Cassatie lijkt het beter om geen uitdrukkelijke wetbepaling te voorzien voor milieuverenigingen die volgens het Verdrag van Aarhus steeds moeten kunnen genieten van een effectieve toegang. Volgens rechtspraak van het Hof van Cassatie kunnen inderdaad milieuverenigingen die voldoen aan de eisen van het Verdrag van Aarhus reeds genieten van een effectieve toegang tot de rechter.

Zo oordeelde het Hof in zijn arrest van 11 juni 2013 dat uit de artikelen 3.4, 9.3 en 2.4 van het Verdrag volgt dat België op zich de verplichting heeft opgenomen om verenigingen die de bevordering van de milieubescherming tot doel hebben, de toegang tot de rechter te verzekeren ingeval zij met de bepalingen van het nationale milieurecht strijdig handelen en nalaten van privépersonen en overheidsinstanties willen betwisten, voor zover zij daartoe voldoen aan de in het nationale recht neergelegde criteria. Die criteria

mogen niet zodanig worden omschreven of uitgelegd dat zij de toegang van deze verenigingen in dergelijk geval onmogelijk maken. "De rechter vermag de in het nationale recht vastgelegde criteria uit te leggen in overeenstemming met de doelstellingen van artikel 9.3 Verdrag van Aarhus."

Bovendien zouden de milieuverenigingen die niet voldoen aan de voorwaarden van het Verdrag van Aarhus in voorkomend geval een rechtsvordering ter verdediging van collectieve belangen kunnen instellen overeenkomstig het gemeen recht."

Aangezien het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu een mensenrecht is erkend door de Grondwet (artikel 23, derde lid, 4°) en door de internationale instrumenten die België binden.

De rechtsvordering ter bescherming van het algemeen belang is dus volledig opgenomen in het Belgisch recht. De volgende voorwaarden moeten worden vervuld om een dergelijke rechtsvordering in te kunnen stellen (artikel 17, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek):

DE RECHTSPERSOON moet:

- Een maatschappelijk doel van bijzondere aard nastreven, onderscheiden van het nastreven van het algemeen belang;
- Dit maatschappelijk doel op duurzame en effectieve wijze nastreven;

DE VORDERING moet erop gericht zijn een algemeen belang te beschermen:

- Dat verband houdt met het maatschappelijk doel van de rechtspersoon;
- Dat niet beperkt is tot de individuele belangen van de leden van de rechtspersoon.

Het nieuwe Strafwetboek, dat op 8 april 2024 werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en dat op 8 april 2026 in werking treedt, voert de misdaad van ecocide in (artikel 94). Deze nieuwe misdaad bestraft opzettelijk gepleegde illegale handelingen die ernstige, grootschalige en langdurige schade aan het milieu veroorzaken, gebaseerd op de definitie die is voorgesteld door het internationale panel van deskundigen in opdracht van de Stop Ecocide Foundation. Om het Belgische institutionele kader en de regels inzake bevoegdheidsverdeling te respecteren, zal dit nieuwe misdrijf enkel van toepassing zijn op handelingen die onder de jurisdictie van de federale staat vallen. Aan dit misdrijf is een straf van niveau 6 verbonden (d.w.z. een gevangenisstraf van meer dan 15 jaar tot maximum 20 jaar of een behandeling onder vrijheidsberoving van meer dan 11 jaar tot maximum 16 jaar voor natuurlijke personen en een boete van meer dan 1.200.000 euro tot maximum 1.600.000 euro voor rechtspersonen)

***Paragraaf 4 :**

- In het kader van de gerechtelijke beroepen voor de rechterlijke orde kan gewezen worden op de volgende grondwettelijke bepalingen:
- artikel 148 van de Grondwet: "*De terechtzittingen van de rechtbanken zijn openbaar, tenzij de openbaarheid gevaar oplevert voor de orde of de goede zeden; in dat geval wordt zulks door de rechtbank bij vonnis verklaard*".
- artikel 149 van de Grondwet: "*Elk vonnis is met redenen omkleed. Het wordt in openbare terechtzitting uitgesproken*".
- artikel 151 van de Grondwet: "*De rechters zijn onafhankelijk in de uitoefening van hun rechtsprekende bevoegdheden. Het openbaar ministerie is onafhankelijk in de individuele opsporing en vervolging (...)*".
- De oprichting van het Centraal Register voor Gerechtelijke Beslissingen (wet CeReBRO) op 16 oktober 2022 is bedoeld om de digitalisering en publicatie van vonnissen te regelen en bij te dragen aan een transparanter rechtssysteem (artikelen 782 en 782bis van het Gerechtelijk Wetboek).

***Paragraaf 5 :**

Om een persoon die over onvoldoende middelen zou beschikken, een daadwerkelijke rechtsingang te verschaffen, bestaan er in het positieve recht twee systemen, voorzien door het Gerechtelijk Wetboek, die zowel op burgerlijk als op strafrechtelijk vlak van toepassing zijn. Het betreft enerzijds de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand (artikelen 446bis en 508/1 tot 508/23 van het Gerechtelijk Wetboek en uitvoeringsbesluit) en anderzijds de rechtsbijstand (artikelen 664 tot 699ter van het Gerechtelijk Wetboek).

De juridische bijstand is de hulp die wordt verleend in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of een verwijzing naar een gespecialiseerde instantie of organisatie (wat de eerstelijnsbijstand betreft) en de hulp die aan een natuurlijk persoon wordt verleend in de vorm van een omstandig juridisch advies of de juridische bijstand al dan niet in het kader van een procedure of de bijstand in het kader van een proces, inclusief de vertegenwoordiging door een advocaat (wat de tweedelijnsbijstand betreft).

De juridische eerstelijnsbijstand richt zowel tot natuurlijke personen als tot rechtspersonen. Op te merken valt dat de juridische eerstelijnsbijstand sinds 2014 behoort tot de bevoegdheden van de gemeenschappen.

De rechtsbijstand van zijn kant bestaat in een gehele of gedeeltelijke vrijstelling voor diegenen die niet beschikken over de nodige bestaansmiddelen om de kosten van rechtspleging, zelfs van een buitengerechtelijke procedure, te dragen, van het betalen van diverse registratie-, griffie- en uitgiftrechten, alsmede van de andere kosten die hij meebrengt.

Hij verschaft aan de betrokkene ook kosteloos de tussenkomst van openbare en ministeriële ambtenaren onder bepaalde voorwaarden en biedt de betrokkene tevens de mogelijkheid kosteloos bijstand te genieten van een technisch adviseur bij gerechtelijke deskundigonderzoeken.

XXIX. Obstacles encountered in the implementation of article 9

Beschrijf de **belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 9.

Antwoord:

- Wat artikel 9.1 betreft, moeten er drie zaken worden opgemerkt:

(1) De Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie stelt vast dat hoewel de wet van 5 augustus 2006 haar de bevoegdheid geeft om toegang te krijgen tot alle informatie waarover een milieu-instantie beschikt om een beroep te kunnen behandelen, sommige milieu-instanties zich hiertegen verzetten. Dit noodzaakt de Beroepscommissie om tussentijdse beslissingen te nemen, waardoor niet langer binnen de door de wet bepaalde termijnen een beslissing kan worden genomen.

(2) Sommige administraties weigeren uitvoering te geven aan de tussentijdse beslissingen en beslissingen van de Beroepscommissie ook al zijn die als administratieve beslissing in principe uitvoerbaar. Bovendien stellen meer en meer milieu-instanties de Beroepscommissie niet meer in het bezit van de gevraagde milieu-informatie, maar verlenen ze enkel toegang hiertoe, zodat de Beroepscommissie ook niet zelf haar beslissing kan uitvoeren. In bepaalde gevallen zou wel geargumenteed kunnen worden dat een verzoek tot gedwongen uitvoering bij de (burgerlijke) rechter in kortgeding mogelijk is (zie Advies van de Federale Beroepscommissie, nr. 2015-2 van 21 december 2015).

(3) Het beroep bij de Raad van State levert voor de aanvrager niet altijd de verwachte resultaten op. De Raad van State kan immers enkel annuleren, maar kan geen beslissing nemen over de grond van de zaak, zodat een annulatie enkel voor gevolg heeft dat de administratieve beroepsprocedure moet overgedaan worden. Hierdoor gaat heel wat tijd verloren.

XXX. Further information on the practical application of the provisions of article 9

Verschaf verder informatie over de praktische toepassing van de bepalingen over toegang tot de rechter overeenkomstig artikel 9, bv. zijn er statistieken beschikbaar over milieurechtspleging en zijn er bijstandsmechanismen om financiële of andere barrières voor toegang tot de rechter weg te nemen of te verminderen?

Antwoord:

De Federale Overheidsdienst Justitie stelt jaarlijks statistieken op inzake de hoven en rechtbanken, onder meer voor de milieudossiers: aantal milieuzaken, ingeschreven op de burgerlijke griffie, aantal milieuzaken die aanhangig zijn gemaakt bij de onderzoeksrechters,...

Met het oog op een betere communicatie met het publiek heeft het Hof van Cassatie op zijn website een woordenlijst gepubliceerd met de juridische termen die het het vaakst gebruikt. Zo worden bijvoorbeeld de verschillende stappen van de procedure voor het Hof er in klare en eenvoudige taal uitgelegd. Op de site wordt evenwel verduidelijkt dat deze woordenlijst geenszins de communicatie met een advocaat overbodig maakt, maar dat de lijst vooral bedoeld is als een basisinstrument dat de rechtzoekende op weg moet helpen.

XXXI. Website addresses relevant to the implementation of article 9

Vermeld relevante websites, indien beschikbaar:

<http://www.just.fgov.be>; <http://www.dekamer.be>; <http://www.const-court.be>; <http://www.raadvst-consetat.be>; <http://www.rechtbanken-tribunaux.be>

Artikels 10-22 zijn niet voor nationale implementatie

XXXII. General comments on the Convention's objective

Geef aan, indien passend, hoe de implementatie van het Verdrag bijdraagt tot de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn.

Antwoord:

De invoering van de drie procedurele rechten door het Verdrag van Aarhus en de implementatie ervan op Belgisch vlak door de Gewesten en de federale overheid maakt het mogelijk artikel 23, 4°, van de Grondwet zijn volle betekenis te geven.

XXXIII. Legislative, regulatory and other measures implementing the provisions on genetically modified organisms pursuant to article 6 bis and Annex I bis

Wat betreft de wetgevende, bestuursrechtelijke en andere maatregelen met het oog op de toepassing van de bepalingen van artikel 6 *bis* inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het milieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen, moet het volgende verduidelijkt worden:

a) Wat betreft **paragraaf 1** van artikel 6*bis* en:

i) **paragraaf 1** van bijlage I *bis*, de maatregelen die opgenomen werden in het regelgevingskader van de Partij, voor doeltreffende informatieverstrekking en inspraak bij het nemen van onder artikel 6*bis* vallende besluiten;

- Voor de doelbewuste verspreiding: art 17 en bijlagen VIII A en VIII B van het koninklijk besluit van 21 februari 2005 **tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten** (hierna het KB van 21 februari 2005). Er wordt een publieksraadpleging gehouden gedurende 30 dagen.
- Voor het in de handel brengen: art 32 van het KB van 21 februari 2005 (voor de in België ingediende dossiers) en art 24 van de richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad (voor de dossiers ingediend in andere Lidstaten). In beide gevallen wordt een publieksraadpleging gehouden gedurende 30 dagen.

ii) **paragraaf 2** van bijlage I *bis*, de uitzonderingen, voorzien in het regelgevingskader van de Partij, op de in de bijlage I *bis* vastgestelde inspraakprocedure en de criteria op basis waarvan de uitzonderingen worden bepaald;

- art 7 van richtlijn 2001/18/EG (doelbewuste introductie): de gedifferentieerde procedure wordt voorgesteld door een bevoegde overheidsinstantie aan de Europese Commissie mits twee voorwaarden zijn vervuld:

1) dat er voldoende ervaring is opgedaan met introducties en;

2) dat de betrokken GGO's voldoen aan de criteria van bijlage 5 van de richtlijn.

Het publiek kan op dit voorstel reageren gedurende 60 dagen.

- art 16 (in de handel brengen): ook hier kan het publiek op dit voorstel van een Lidstaat of in dit geval ook van de Commissie op eigen initiatief reageren gedurende 60 dagen.

iii) **paragraaf 3** van bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om op passende en effectieve wijze een samenvatting van de kennisgeving die is ingediend voor het verkrijgen van een vergunning voor de doelbewuste introductie in het milieu of het op de markt brengen van

een GGO, alsook het beoordelingsrapport wanneer dit voorhanden is, aan het publiek ter beschikking te stellen;

- Voor de doelbewuste verspreiding: art 17, § 3 (publicatie op de website van het kennisgevingsdossier, de samenvatting en de informatie bestemd voor het publiek) en art 21, §1 (publicatie op het internet van adviezen en beslissingen binnen de maand na de overdracht aan de Minister of nadat een beslissing genomen is en van het jaarrapport bedoeld in art. 8 op het einde van het eerste trimester van ieder jaar betreffende de activiteiten van de bevoegde instantie en de dienst controle) van het KB van 21 februari 2005.
- Voor het in de handel brengen: art 32, §1 (publicatie op het internet van de samenvatting van de kennisgeving) en art 33, §4 (publicatie op het internet van het beoordelingsrapport) van het KB van 21 februari 2005 (voor de in België ingediende dossiers) en art 24 van de richtlijn 2001/18/EG (voor de dossiers ingediend in andere Lidstaten).

iv) **paragraaf 4** van bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de in deze paragraaf opgesomde informatie niet als vertrouwelijk wordt aangemerkt;

- Voor de doelbewuste verspreiding: art 43, §3, van het KB van 21 februari 2005: De bevoegde instantie kan op verzoek van een kennisgever uitsluitend instemmen met vertrouwelijke behandeling van de volgende gegevens indien de kennisgever een verifieerbare motivering van zijn verzoek verstrekt en aantoont dat openbaarmaking van dergelijke gegevens zijn belangen aanzienlijk kan schaden:
 - a) gegevens als bedoeld in artikel 39, lid 2, onder a), b) en c), van Verordening (EG) nr. 178/2002 (tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving);
 - b) DNA-sequentie-informatie, met uitzondering van sequenties die worden gebruikt voor de detectie, identificatie en kwantificering van de transformatiestap; en
 - c) teeltpatronen en -strategieën.
- Voor het in de handel brengen: art 43, §3, van het KB van 21 februari 2005 (voor de in België ingediende dossiers) en art 25.3 van richtlijn 2001/18/EG (voor de dossiers ingediend in andere Lidstaten)

v) **paragraaf 5** van bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om een transparante besluitvorming te waarborgen en om het publiek toegang te verschaffen tot de desbetreffende procedurele informatie, zoals bijvoorbeeld:

- a. de aard van de eventuele besluiten; Ja
- b. de voor de besluitvorming verantwoordelijke overheidsinstantie; Ja
- c. de overeenkomstig paragraaf 1 van bijlage 1 *bis* vastgestelde inspraakregelingen; Ja
- d. de overheidsinstantie waarvan relevante informatie verkregen kan worden;

Ja

- e. de overheidsinstantie waarbij opmerkingen kunnen worden ingediend en de daartoe voorziene termijn; Ja

In het algemeen, zie bijlagen VIII A (de informatie bestemd voor het publiek moet tenminste de vermelde elementen bevatten) en B (model van bericht van enquête) van het KB van 21 februari 2005. Alle informatie die in het bijzonder wordt vermeld in deze paragraaf (zie a-e hierboven), wordt voor het publiek beschikbaar gemaakt bij het nemen van de beslissingen.

vi) **paragraaf 6** van bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat de krachtens paragraaf 1 van bijlage 1 *bis* genomen maatregelen het publiek de mogelijkheid bieden om op elke passende wijze alle opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde doelbewuste introductie, inclusief het op de markt brengen;

- Voor de doelbewuste verspreiding: eventuele opmerkingen worden per brief, via het internet of per e-mail aan de bevoegde overheid overgemaakt (art. 17, §5, van het KB van 21 februari 2005)
- Voor het in de handel brengen: via internet aan de Europese Commissie (art. 24.1 van richtlijn 2001/18/EEG en art. 32, §1 van het KB van 21 februari 2001).

vii) **paragraaf 7** van de bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat er rekening gehouden wordt met de resultaten van de in paragraaf 1 bijlage I *bis* bedoelde inspraakprocedure;

- De samenvatting van de publieksraadpleging wordt bezorgd aan de Ministers bevoegd voor Volksgezondheid en Leefmilieu en ook aan de regionale ministers (voor de doelbewuste verspreiding); opmerkingen in verband met de bioveiligheid worden daarnaast ook bezorgd aan de Bioveiligheidsraad (art. 17, §6 en art. 32, §2, van het KB van 21 februari 2005). De samenvatting maakt deel uit van het gedetailleerd beslissingsdossier:

1) voor de doelbewuste verspreiding: art 18, §1, van het KB van 21 februari 2005 :

2) voor het in de handel brengen: art 33, §1, van het KB van 21 februari 2005

viii) **paragraaf 8** van de bijlage I *bis*, de maatregelen die genomen werden om zich ervan te vergewissen dat wanneer een overheidsinstantie een onder deze bijlage vallend besluit heeft genomen, de tekst van dat besluit openbaar wordt gemaakt, samen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd;

- Voor de doelbewuste verspreiding: art 21 van het KB van 21 februari 2005: publicatie op het internet van de adviezen en genomen beslissingen; het publiek kan overigens de volledige kennisgeving, met uitzondering van de vertrouwelijke gegevens, raadplegen op eenvoudig verzoek.
- Voor het in de handel brengen: art 33, §4, en art 38, §4, van het KB van 21 februari 2005: binnen de tien dagen na de ontvangst van de opmerkingen van het publiek, worden deze door de bevoegde instantie bezorgd aan de

minister en aan de Bioveiligheidsraad. Publicatie op het internet van de schriftelijke toelating.

b) Wat betreft **paragraaf 2** van artikel 6 *bis*, de maatregelen die genomen zijn om zich ervan te vergewissen dat de eisen van bijlage 1 *bis* en de bepalingen van hun nationaal kader inzake bioveiligheid elkaar aanvullen en ondersteunen, met inachtneming van de doelstellingen van het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid.

Antwoord: het nationale wettelijke en reglementaire kader integreert op coherente wijze de wettelijke bepalingen van het protocol in de nationale wetgeving alsook de communautaire wettelijke bepalingen, waarbij deze laatste volledig in overeenstemming zijn met het GGO-amendement.

XXXIV. Obstacles encountered in the implementation of article 6 bis and annex I bis

Beschrijf hieronder **de belemmeringen** bij de uitvoering van de paragrafen van artikel 6 *bis* en bijlage I *bis*.

Antwoord: De belangrijkste belemmering bij de toepassing van deze bepalingen is het tekort aan menselijke en financiële middelen in een snel evoluerende context.

XXXV. Further information on the practical application of the provisions of article 6 bis and annex I bis

Gelieve bijkomende informatie te verschaffen over de concrete toepassing van de bepalingen van artikel 6 *bis* inzake de inspraak van het publiek bij besluiten over de doelbewuste introductie in het leefmilieu en het op de markt brengen van genetisch gemodificeerde organismen, zoals **de statistieken en de andere beschikbare informatie inzake de inspraak van het publiek bij besluiten hierover of bij de besluiten die krachtens paragraaf 2 van bijlage I bis beschouwd worden als uitzonderingen op de inspraakprocedures zoals beschreven in deze bijlage.**

Antwoord: de verslagen van de publieksraadplegingen die worden georganiseerd op Belgisch niveau voor aanvragen voor proefnemingen worden gepubliceerd op de website van de Federale Overheidsdienst (zie pagina <http://www.health.belgium.be/nl/dieren-en-planten/planten/genetisch-gemodificeerde-organismen-ggo/raadplegingen-van-het-publiek>).

XXXVI. Website addresses relevant to the implementation of article 6 bis

Desgevallend, nuttige websites geven, met name websites waar er informatie gevonden kan worden over de besluiten inzake genetisch gemanipuleerde organismen en hun verspreidingsgebied.

Antwoord:

<http://www.health.belgium.be/nl/dieren-en-planten/planten/genetisch-gemodificeerde-organismen-ggo/raadplegingen-van-het-publiek>

XXXVII. Follow-up on issues of compliance

Indien de Meeting of the Parties, na de overweging van een rapport en eventuele aanbevelingen van het Compliance Committee, op haar laatste zitting heeft besloten tot maatregelen betreffende de naleving van het Verdrag door uw land, gelieve dan aan te geven (a) welke maatregelen dat waren; en (b) welke specifieke acties uw land heeft ondernomen om de maatregelen uit te voeren teneinde naleving van het Verdrag te bereiken.

Gelieve kruisverwijzingen naar de relevante secties toe te voegen, waar relevant.

Antwoord: